

ЖОВТЕНЬ

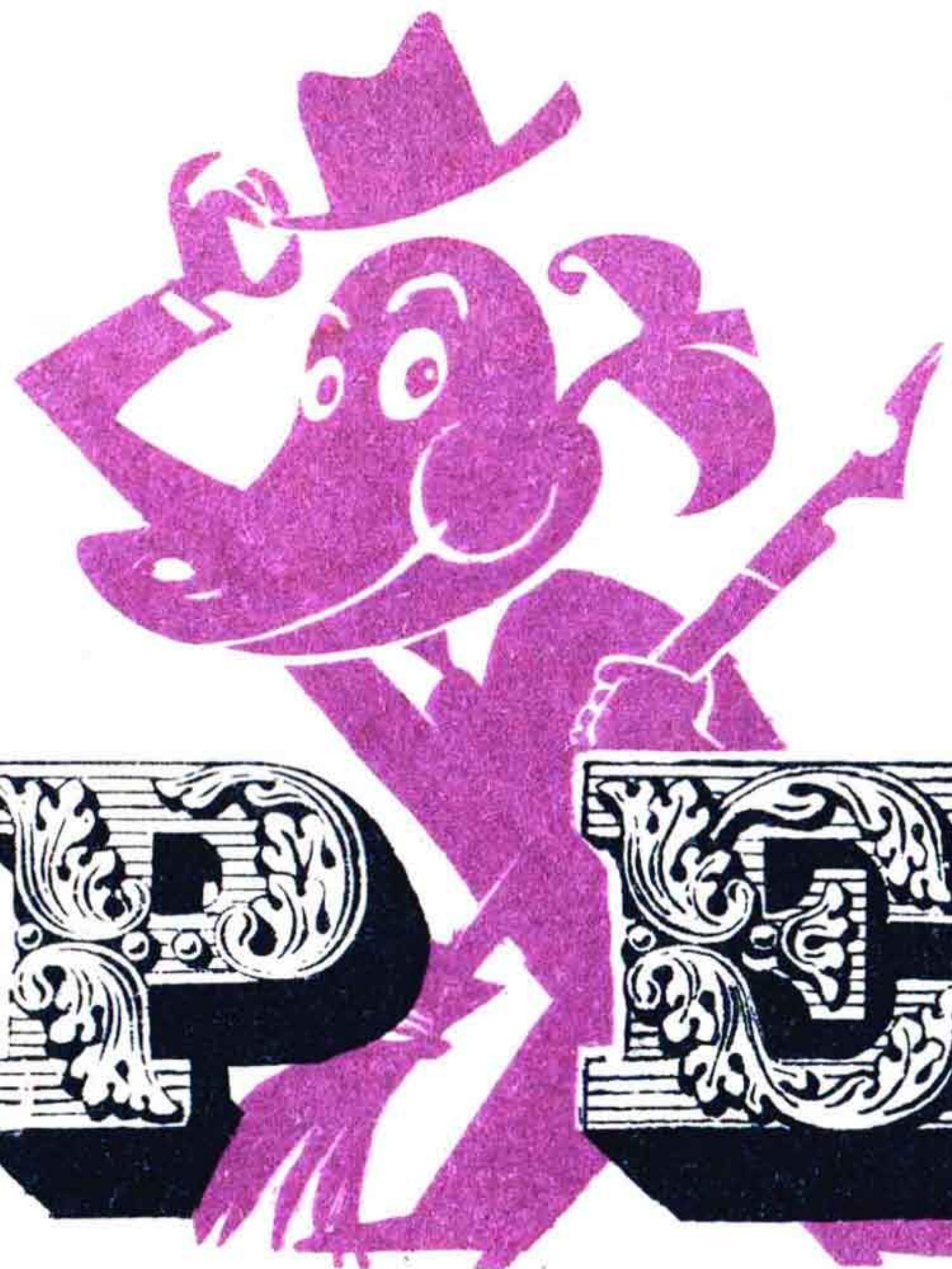
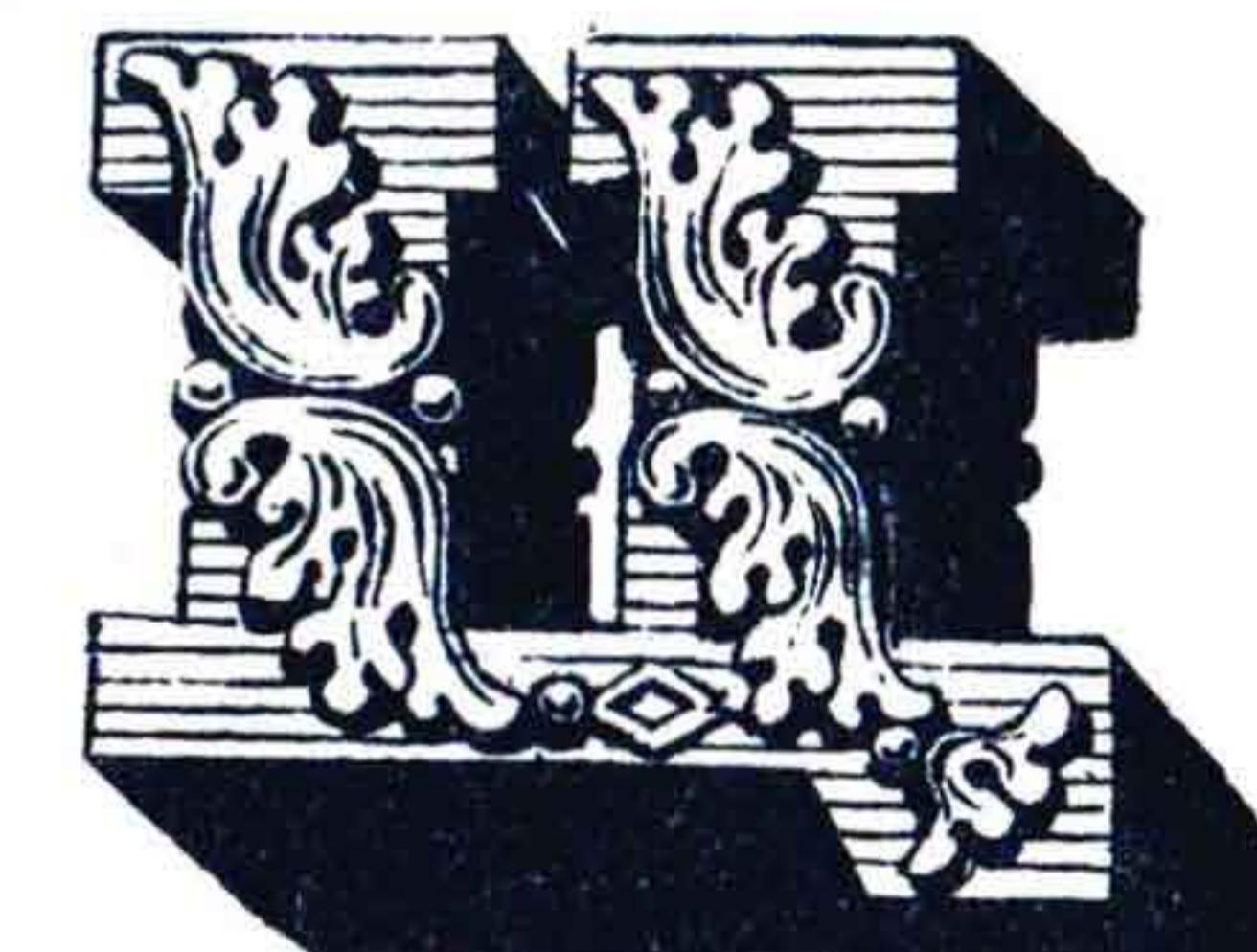
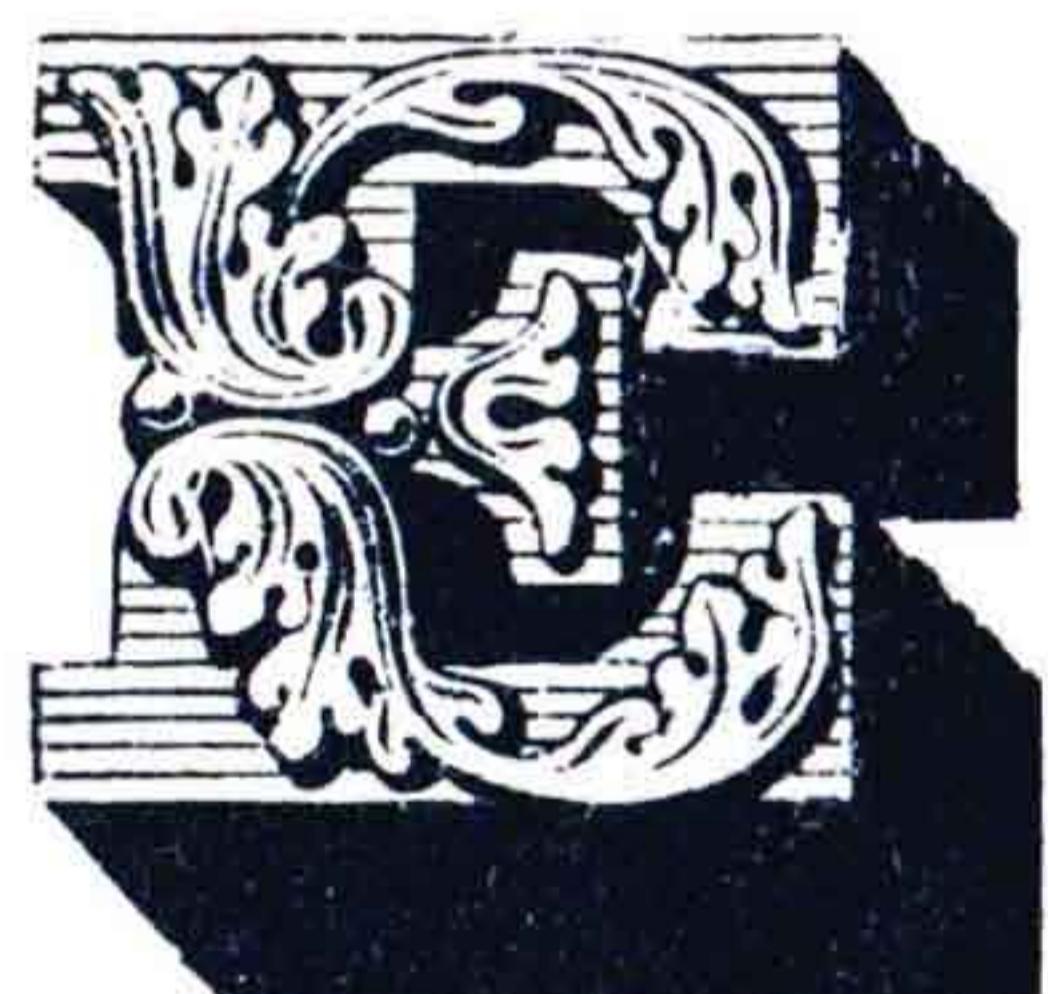
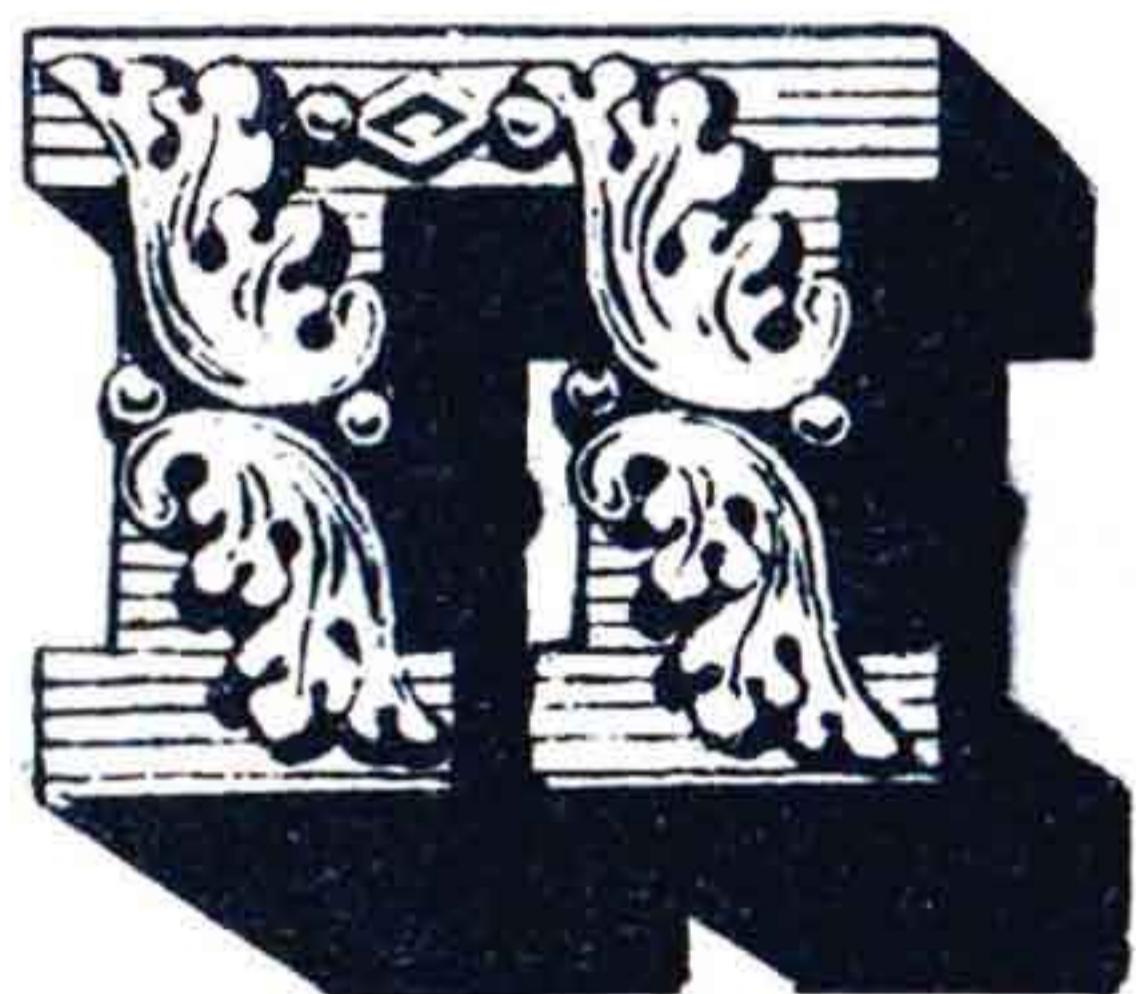
1972

Київ

Рік видання 46-й

№ 20 (894)

Ціна номера 12 коп.

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

РОКИ І ПРОРОКИ

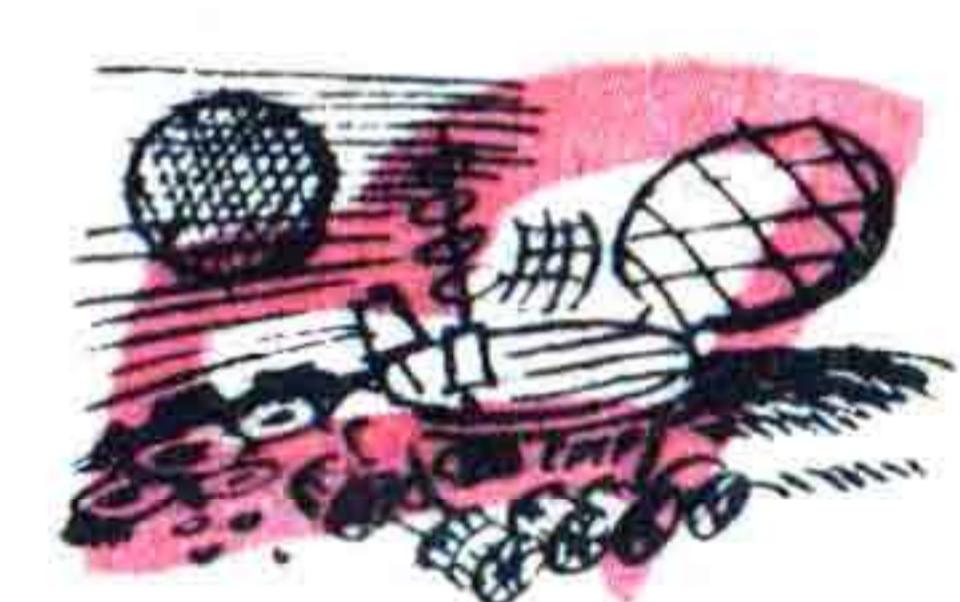

Є на світі свят багато
(Календар не обмінє),
Та Жовтневе наше свято
В білім світі лиш одне.

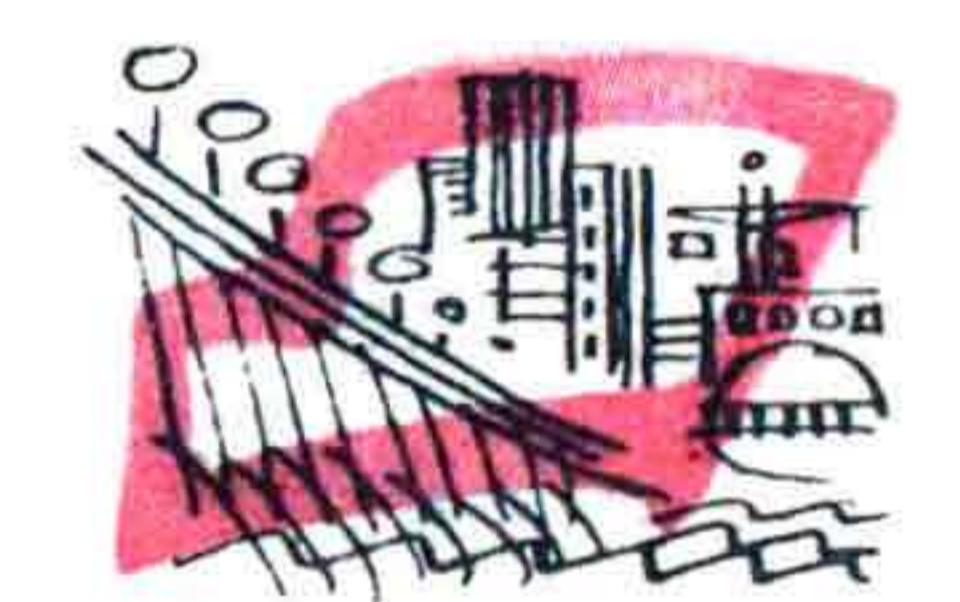
Все, що зеться рідним краєм,
Що під сонцем розцвілось,
Що будем і що маем —
Все від Жовтня почалось!

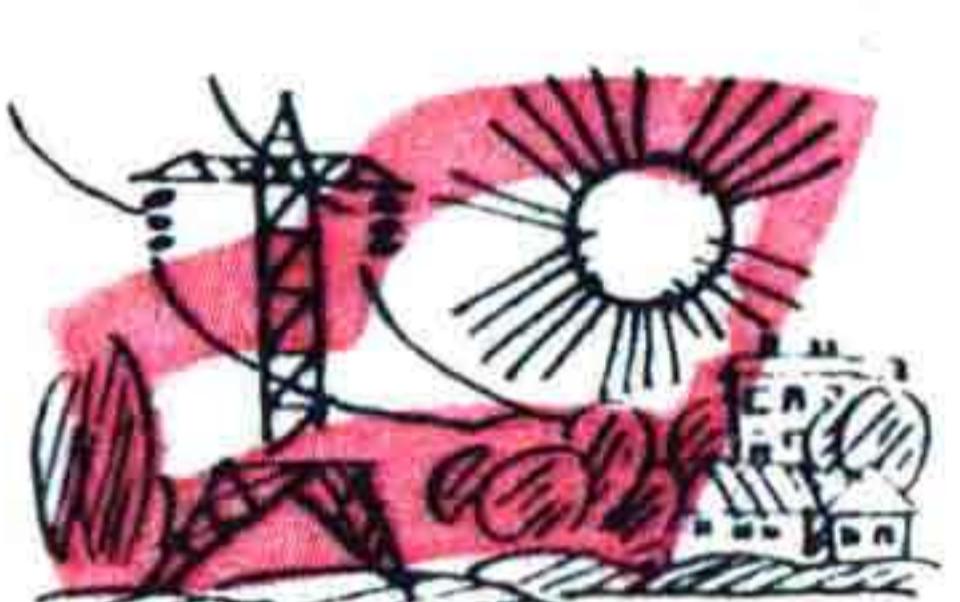
Міст огні, сади, заводи,
У полях моря колось,
Дніпрогеси, «Луноходи» —
Все від Жовтня почалось!

Те, що в братньому Союзі
Нам звершили удалось,
Що в сім'ї одні ми, друзі —
Все від Жовтня почалось!

Те, що трудимось у мірі,
І квітнуть села понад Рось,
Те, що ви в новій квартирі —
Все від Жовтня почалось!

Знаєм точно, знаєм добре, —
Принесла його зоря:
Дні свяtkovi — Хлібороба,
Металурга, Шахтаря...

Те, що шириться величний
(Хоч коробить це когось)
Устрій соціалістичний —
Все від Жовтня почалось!

Прапори його крилато
В світ пливуть, мов кораблі...
Стало рідним наше свято
Всім трудящим на землі!

Степан ОЛІЙНИК.

РОКИ І ПРОРОКИ

«Радянський уряд довго не втримається і впаде за кілька днів». К. Каутський, один із лідерів II Інтернаціоналу.

«Вважаю неможливим, щоб Радянський уряд протримався протягом довгого часу». Д. Френсіс, американський посол у Росії. 1917 р.

«Добре поінформовані осо-
би заявлюють, що Німеччина
одержить перемогу протягом
одного місяця...» Агентство «Ассошиейтед Прес» (США). 1941 р.

«...З більшовиць-
ким пануванням у Ро-
сії справа йде до-
кінця. Воно відхваїй-
нувало...» Газета «Ді нойє цайт» (Німеччина). 1921 р.

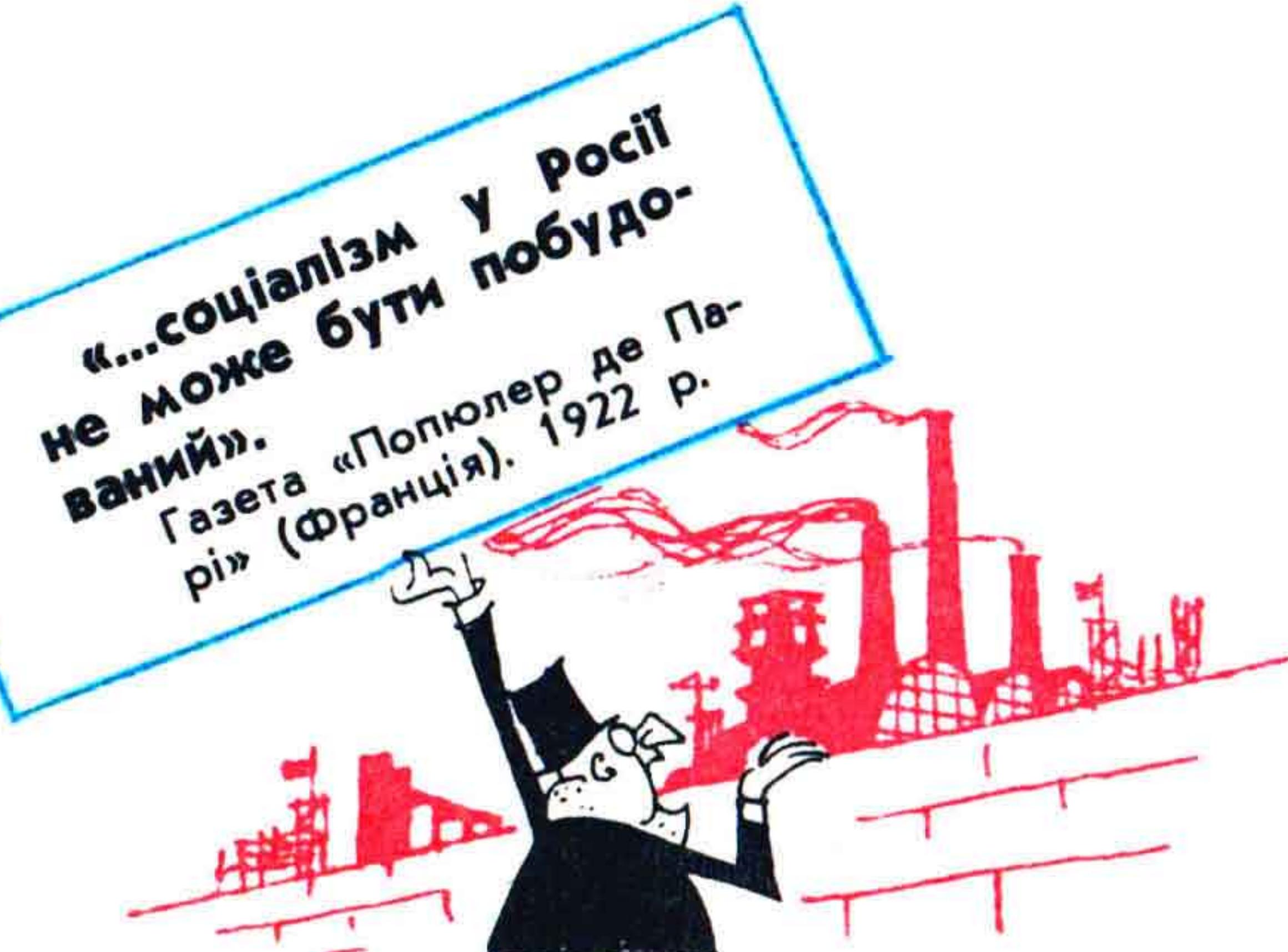
«...Радянська дер-
жава знаходитьсь на
порозі краху». Журнал «Економіст» (Великобританія). 1921 р.

«За повідомленнями з Москви, там складо-
ся надзвичайно важке становище.
Загалом економічний стан такий, що більше
не існує способів управління. Усі заходи, ви-
сунуті Леніним для врятування країни, зали-
шаються марними. Загальне враження таке,
що більшовизм помирає». Газета «Фігаро» (Франція). 1919 р.

«Опинившись се-
ред розвалин викли-
каніх ними руйну-
вань, більшовики не-
спроможні існувати
далі...» М. Верстрете, фран-
цузький публіцист. 1920 р.

«Радянський уряд може впа-
сти у будь-який момент, і жо-
на розуміла людина не стане
стверджувати, що він прогри-
мається більше місяця». Газета «Дейлі телеграф» (Великобританія). 1918 р.

«Я не зроблю такої помилки, як Наполеон, коли
піду на Москву. Я виступлю досить рано, щоб до-
сягти її до зими». Гітлер.

ІДЕЇ ЖОВТНЯ У СВІТОВІЙ САТИРИЧНІЙ ГРАФІЦІ

РОБОТА ЩЕ НЕ ЗАКІНЧЕНА

Капіталіст: — Гей, ти що — забираєш одну шосту світу!
Робітник: — Так, і робота ще не завершена!

Мал. МАЙНЕРА. США.

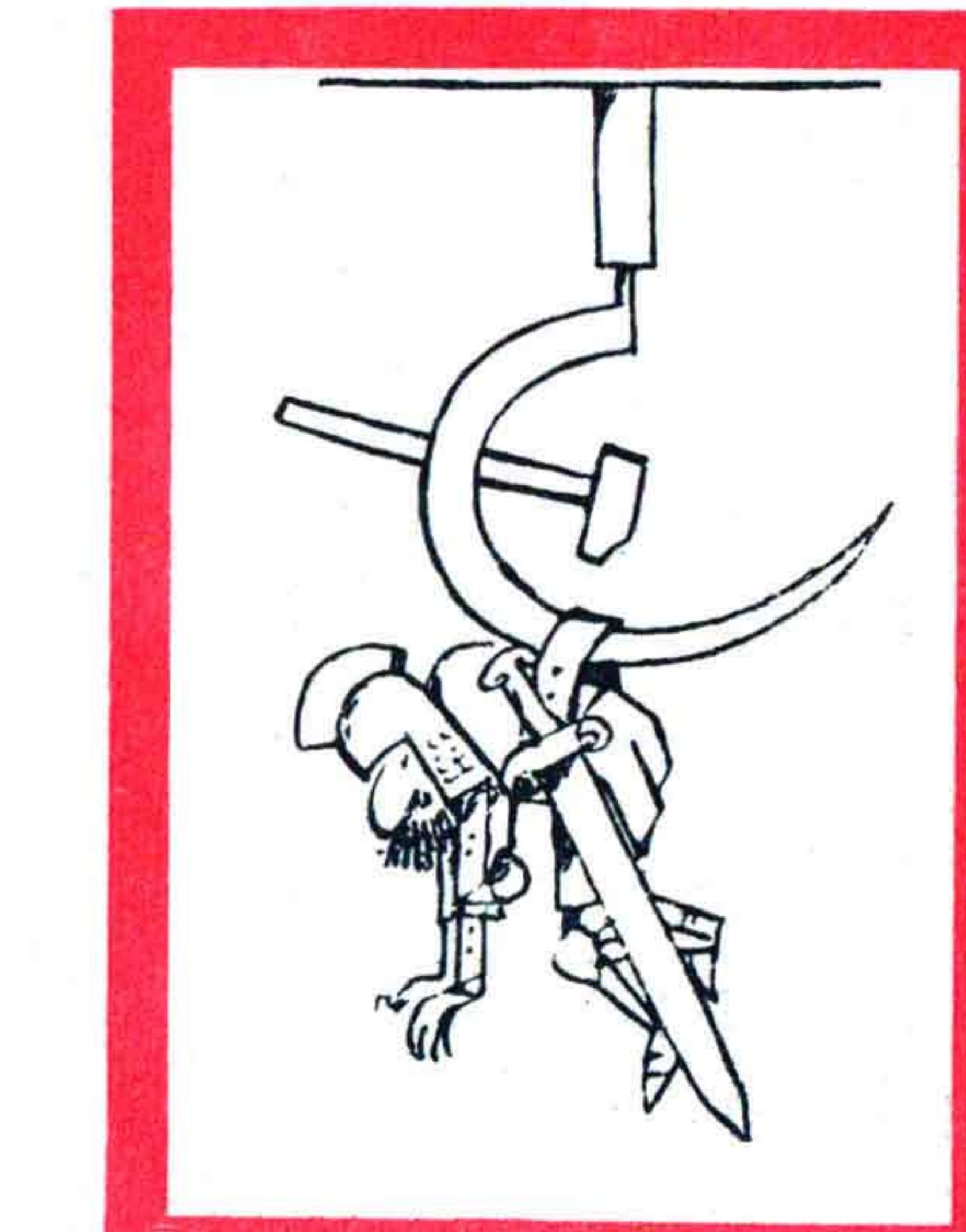
Не зупинити!

Мал. Е. ТАРУ. «Ойленшпігель». Берлін.

СВІТОВІЙ САТИРИЧНІЙ ГРАФІЦІ

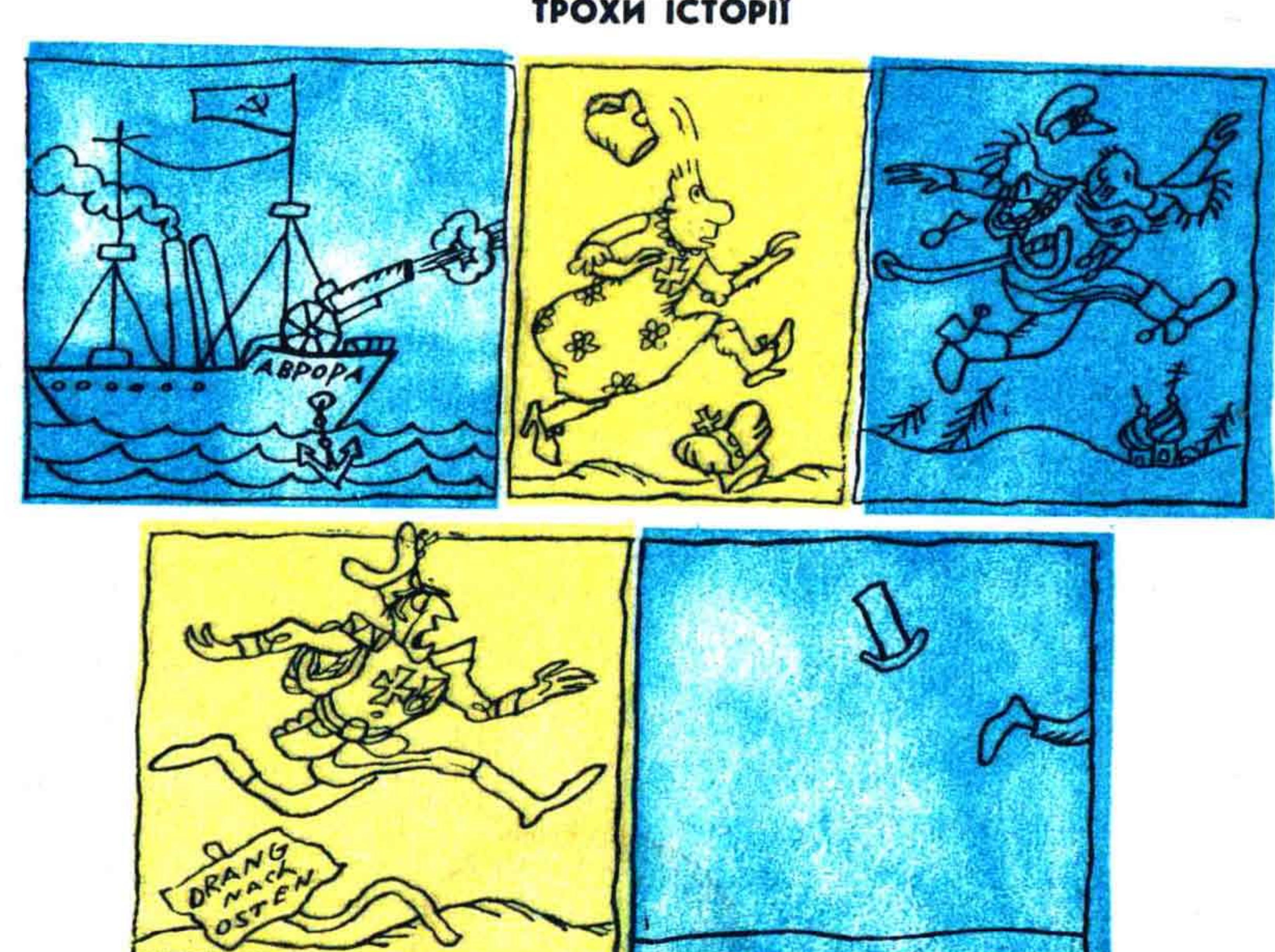

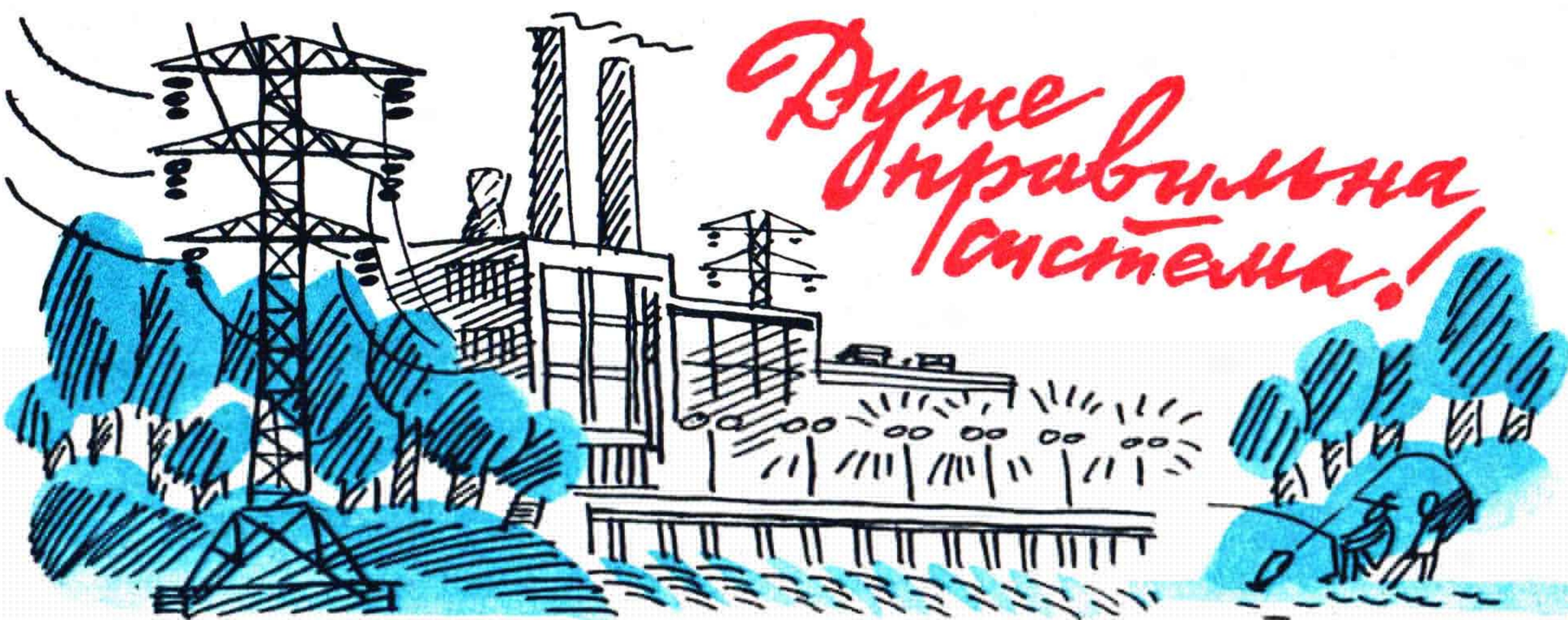
Мал. В. ДИМОВСЬКОГО
«Стършел». Софія.

Ювілейний експонат.

Мал. ШМАЙЗЕРА. «Стършел». Софія.

(ВЕСЕЛИЙ РЕПОРТАЖ)

Таких містечок, як Ладижин на Вінниччині, чимало. Чому їх називають містечками? А тому, що в таких селах-містечках є гарні базари. В дні моого дитинства і юності Ладижин славився торгівлею свињами. За кабанцями сюди приїздили і з Ситківців, і з Щурівців, і з Носовців і навіть з Ометинців. Ще в Ладижині продавали гарну синьку. Для хат і для білизни. Здається, нічого іншого визначного в Ладижині не було.

Сьогодні Ладижин знають не тільки в Щурівцях і Ометинцях, не тільки за межами Вінниччини, але, мабуть, що й далеко за межами України. І все завдяки унікальній Ладижинській ДРЕС. Вона — законна гордість не тільки подільських енергетиків і не тільки енергетиків українських, а всіх енергетиків Союзу.

Будували її представники всіх національностей і народностей, що заселяють нашу неосяжну країну. А сказати двома словами — радянські люди. І її струм, як кров молодих і пружних артерій, влився в загальне енергетичне русло Союзу.

Про Ладижинську ДРЕС написано і розказано чимало. І в кіно її показувано, і по телевізору.

Я не хочу повторюватися, я промовчу, що збудовано її за сорок місяців замість шестидесяти чотирьох, як було заплановано. На двадцять чотири місяці раніше. Рік, здається, має дванадцять місяців? Ну, от...

Едуард Антонович (зараз я вас із ним познайомлю) сказав мені:

— Це безпредєдентно в історії будівництва таких споруд. Не кажу вже про Європу, але й швидконога Америка не знала такого і не знає. Геннадій Михайлович свою справу знає на п'ять. Орден Леніна заслужив сповна...

Геннадій Михайлович Аксенов — начальник будівництва, йому тридцять сім років, і належить він до середнього покоління творців Ладижинської ДРЕС. Сам Едуард Антонович Греблюк, начальник технічного відділу ДРЕС, директор її Микола Васильович Русалов та головінж Сергій Тимофійович Прицьков — тут вважаються мало не «аксакалами». Всім їм за сорок. Недалеко, правда, за сорок, але за сорок.

Дуже молодий середній вік у будівників і енергетиків Ладижинської ДРЕС. Але яка практика у них! Всі вищепіменовані встигли побувати за кордоном. Ні, не як туристи, а як висококваліфіковані спеціалісти. Сам Греблюк, мій співрозмовник, перед тим як прийти на Ладижинську ДРЕС, два роки пропрацював інженером на монтажі нафтоперерігінного заводу в Індії.

Мені б хотілося розповісти про енергетиків М. П. Хмеля, Д. С. Гоцуляка, В. А. Тимошенка, М. С. Дощук, чиї портрети знайшли собі постійні місця на Дощі пошани, — але я зроблю це іншим разом.

Мені хотілося б розповісти про те, що все устаткування на Ладижинській ДРЕС вітчизняне, і що більше половини його є настільки останнім словом техніки, що у світовій енергетичній практиці застосовується вперше, — але я розповім про це іншим разом.

Побіжно скажу, що ДРЕС на березі Південного Бугу в чотири рази потужніша довоєнного Дніпрогесу!

А зараз моя мова про інше. Я не новачок на Ладижинській ДРЕС. Тобто я не хочу сказати, що брав участь у її будівництві. Просто приїздив сюди кілька разів на будівництво, починаючи від тих часів, коли воно, як кажуть будівельники, «починалося з нуля». Спостерігав. До слави будівельників не примощуюся. Не так, як той дядько, який «хекав», щоб сусідові було легше рубати дрова, аби потім похвалитися: «От ми дров сьогодні нарубали!» Ні, тут зовсім інше. Мене непокоїла одна річ. А яка, зараз розповім. Так уже склалося в моїй журналістській практиці, що кожне промислове підприємство мені доводилось розглядати не так із боку його користі, як із боку його шкоди. І писав я у своїх фейлетонах не про солодкі тонні цукру, а про брудні кубометри стічних вод, які, витікаючи з цукрових заводів, отруювали ріки чи ставки.

Цукрові заводи — не виняток. Часто нові підприємства, обладнані всередині найновітнішою технікою, зовні завдають шкоди рідній природі: забруднюють воду, повітря, ґрунт.

І тут раптом серед патріархальної, я б навіть сказав, трохи буколічної подільської природи, на узлісся, на березі чарівної річки, в місцях, де в радіусі п'ятдесяти кілометрів звичайний цукровий заводин здається гігантом індустрії, споруджується одразу «четири Дніпрогеси»! Причому працюватимуть ці «четири Дніпрогеси» на вугіллі, а ще точніше — на вугільній пудрі. І це не точне порівняння, бо пудра на жіночому носику — це крупнозернистий пісок порівняно з цим вугільним пилом, що згорятиме в череві енергетичного велета. І згорятиме цієї чорної вугільної «пудри» щодоби п'ятнадцять тисяч тонн! Ну? То яким мусить стати блакитне подільське небо і якою мусить стати смарагдова подільська зелень, коли отак її «припудрювати»?

Але це ще не все.

Щоб охолодити черево велета, потрібні тисячі кубометрів бузької води. І коли з одного кінця вода увійде холодною, то з другого кінця вона виллеться в Буг окропом.

Прощавайте, риби, прощавайте, раки! Це ж і з татарського зілля, що росте уздовж берегів, компот вийде...

І ось Ладижинська ДРЕС стала до ладу. І що ж повітря, риба, раки, татарське зілля і те де і те пе? А нічого.

Коли їдеш із Вінниці по шосе в бік Умані, ще кілометрів за сорок від Ладижина видно, як стримлять у небо два пальці. Кожен «пальчик» у двісті п'ятдесяти метрів. Це дімарі Ладижинської ДРЕС. Вони не то димлять, не то парують. Підїдете ближче і переконаєтесь, що вони парують. Диміти їм просто таки нічим.

— Ви вже не раз тут чули, — розповідає Едуард Антонович, — слово «кверше», коли йшлося про технічні новинки! Так от, почуєте ще раз. Уперше в світовій практиці ми застосували електрофільтри з двадцятиметровими електродами. Американці поки що мають лише десятиметрові. Коєфіцієнт корисної дії цієї штуки дев'яносто вісім і п'ятьдесят процента. Лише півтора процента шлаку вилітає у двохсот п'ятдесятиметровий дімар. Це значить, що практично на землю випадає більше космічного пилу, ніж нашого шлаку. Коштує нам очистка повітря два з половиною мільйона карбованців! Але тут уже, як то кажуть, адміністрація не зупиняється перед затратами. Очистка води обходитьться в три мільйони карбованців, а загальна вартість очисних споруд сягає семи мільйонів. І природа віддячує. На узлісся, як і раніше, гриби збираємо. А риба? Вона, мабуть, із самого Бугу на територію нашої ДРЕС перекочує. Дивіться, гаряча вода в річку не йде. Ось вона фонтанує, розбризкується і частково вистигає. Але це ще не все. Бачите обвідний канал, яким іде вода? Тут вона охолоджується остаточно і в Буг повертається лише на кілька градусів тепліше, ніж у річці. Рибі це подобається, особливо взимку, коли вздовж по річці буває задуха. Риба, раки живі і здорові. Лови хоч із території ДРЕС, тільки що часу малувато, — зітхнув інженер.

— Значить...

— Значить, стати членами вашого «Клубу губителів природи» у нас практично шансів нема. Така у нас очисна система.

...Дуже правильна система! І очисна, і енергетична. І що найголовніше — можливі вони лише при одній системі — при соціалістичній!

Микола БІЛКУН.

Народні улюблени

ЯК ПІП СВЯТО ПЕРЕНІС

Зустрів піп наймита та й каже:
 — Іване, перенеси гній на город.
 — Та ж сьогодні свято!
 — Яке там свято, — каже піп.— Я
 свято перенес на завтра.
 — Якщо ви батюшко, можете пе-
 ренести свято, то перенесіть і гній,
 — відповів наймит.

Повідомив О. Р. ПОЛІЩУК
з м. Ровно.

ПОСКАРЖИВСЯ

Це було за старих часів. Одного разу в частину приїхав генерал-інспектор. Коли вишикували полк, він підійшов до солдатів.

— В кого будуть які скарги?
 Один солдат підняв руку. Генерал підійшов до нього.
 — Ротний не дає мені жити. Весь час тільки й чую: «Бач, наїв пину на государевих харчах», а у самого пина, вашескоріде, тільки трішечки менша за вашу.

Повідомив Л. П. МАРТИНЕНКО
з м. Золотоноші Черкаської області.

НИКОЛИ...

Прийшов до хати волосний урядник та й питає жінку:
 — Де ваш чоловік?
 — Навіщо це він вам?
 — Нехай швидко збирається до волості, на війну піде царя-батюшку захищати.
 — Ере! Йому нема коли, треба гречку косити, — відповіла жінка, — а то ваш цар із голоду здохне.

Повідомив Д. С. ХОМЕНКО
з м. Корсуня-Шевченківського
Черкаської області.

ВСЕ ОДНО

Було це давно. Якось пан із своїми селянами заблудив у лісі. Виголоднілися всі. От Іван і каже:
 — Оце б мені корець борошна та ворочок сиру... Наварив би вареників...
 А пан і каже:
 — А я ковтав би їх відразу по два!
 — Ні! По одному!
 — По два!
 Розсердився Іван і стукнув пана.

— Що ти наробив?! — закричали селяни. — Ти ж убив його!
 — А-а туди йому й дорога — все одно був би подавився...

Повідомив В. Ю. ФІАЛКО
із с. В. Обзир
Волинської області.

Віталій КОВАЛЬ

ПОЛЮЙТЕ НА КАБАНІВ

Полюйте на кабана.
 Ось де заняття, справді гідне мужчини.
 Воно виховує хоробрість, спритність, витримку, гартує волю.

Та що там казати!

Цього року Павло Виварка ходив на кабана і заліз у такі хащі, що за два кроки нічого не видно. Іде сторожко, дослухається. Острах бере. Коли це в сусідньому кущі — тріс'є-тріс'є. Щось ходить ніби. Гіля загойдалось. А потім як затріщить, як загуває! Кабан! Виварка ноги на плечі — й ходу. А ззаду тріщить. Вепр наздоганяє. Що робити? І тут Виварка набрався хоробрості (як гинути, то з музикою!), повернув назад і, тримаючи рушницю, як для штикової атаки, кинувся назустріч кабанові.

А той, видно, відразу розгадав намір супротивника, нерви в нього не витримали, бо тріск у промерзлій ліщині почав віддалятися.

«Ага! — подумав Павло. — Злякається! Тепер не втечеш. Ось я вижену тебе на узлісі!»

Але на узлісі кабан як крізь землю провалився. Зник. Виварка й сюди, й туди — нема. Глянув на крайню від поля сосну і оставівся: сидить на вершечку колега-мисливець Олексій Баранчик і зубами ляскає. І рушниця його під деревом валяється.

Довго потім розповідали на селі про Павлові героїзм і Олексійову спритність.

...Отже, щоб уполювати вепра, треба його спочатку знайти. Це робиться так. Ходить мисливець лісом і кличе кабана:

— Паць-паць-паць-паць..

Вепр, як почує, відразу і прибіжить.

А далі дійте в залежності від обставин. Якщо розлючений кабан кинеться на вас, — не гаючи часу, демонструйте всю свою спритність. Розвивайте швидкість, на яку тільки здатні. Людина взагалі ніколи до кінця не знає своїх можливостей. Один мій приятель після кількох таких полювань став спринтером і тепер дуже пишеться з того. Не любить тільки, коли в нього запилють:

— А скажіть, будь ласка, хто ваш тренер?

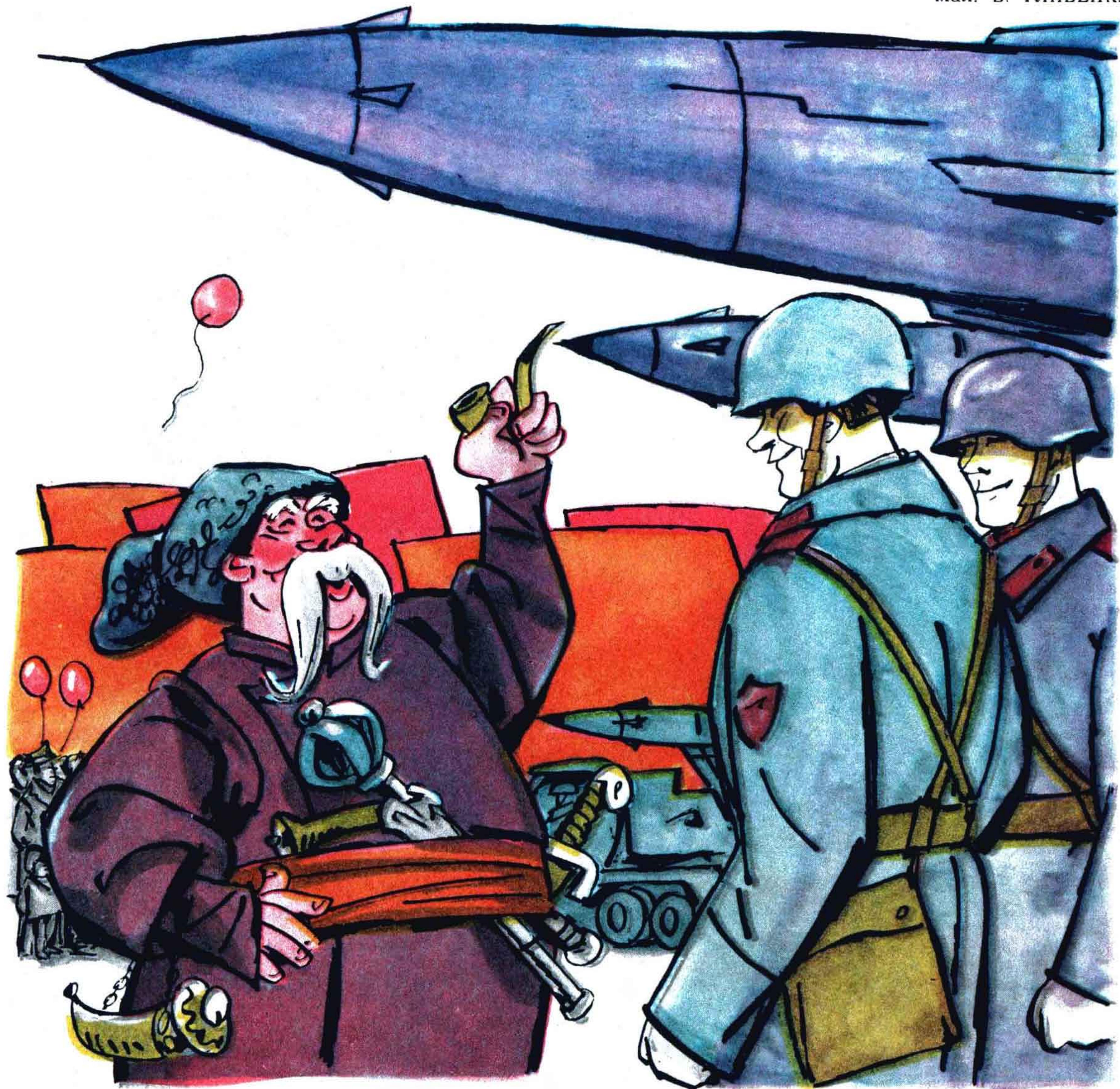
Значить, розвиваєте спринтерську швидкість і берете напрямок на власну хату. Щоб кабан вас не наздогнав, рекомендується на ходу скидати різну одіж: шапку, пальто, піджак. Це його трохи затримає. Коли вже скидати стане зовсім нічого, останньою киньте рушницю. Поки кабан з нею розправиться, ви встигнете дещо відірватись од нього.

Діставшись свого подвір'я, прожогом біжіть у хлівець і, як тільки вепр ускочить за вами, мерцій причиніть двері. Кабан — ваш!

Полюйте на кабанів!

ТАРАС БУЛЬБА НА ПАРАДІ

Мал. В. ГЛІВЕНКА

— Бачу, хлопці, що є порох у порохівницях!

Як я був джентльменом

УСМІШКА

До тролейбусної зупинки підійшов, коли там закінчувалася традиційна посадка: задня площадка гиснулася наперед, передня тиснулася назад, середина геройно трималася посередині, водій безнадійнохрипким тенором благав її пройти далі в салон.

Хоч я й спізнювався на роботу, вирішив не тиснутись. Незручно все-таки дорослі, виховані людині при портфелі та капелюсі м'яти чісі ребра чи, тим більше, талії. Сяду спокійно в інший тролейбус. Тим паче, що залишився на зупинці сам-один.

Через кілька хвилин, коли виринув з роздумів і огледівся, позаду вже кільчива чималенький хвіст черги. Одразу за мною стояло кілька жінок і, коли підійшов тролейбус, я ввічливим жестом запросив їх першими вийти до салону, а сам скромно став збоку.

Не знаю, чи помітили мій джентльменський вчинок жінки, що дружно ринули в двері, проте інші пасажири мене помітили.

— І чого ото стовбичити збоку — став би, як усі.

— Думає, що розумніший за інших.

— В черзі треба стояти, молодий чоловіче.

— Ах, присусідився!

Ніяковіючи і щось мимрячи на своє віправдання, я почав тиснутися в чергу.

— Ви тут не стояли, — ласково відіпхнув мене громадянин у картатім шалику.

— Совість треба мати, синок, — докірливо похитала головою старенька, ховаючи до сіточки незакінчену шкарпетку і клубочок зі шпицями.

— Туди он. У хвіст! — безцеремонно взяла мене за рукав дебела молодиця і показала свіжомороженим хеком на кінець черги. — Нахаба...

Бачу, що тролейбус рушатиме з місця, відчайдушно кідаюсь до дверей.

— Ти чого пхаєшся?

— А я стояв!

— Стояв... Садить таких треба.

— Ну й молодь пішла — страх і ужас.

— Жінок же наперед себе пропустив, якого ви чорті..

— Ти диви — воно ще й лається?!

На моє плече впевнено лягла рука міліціонера.

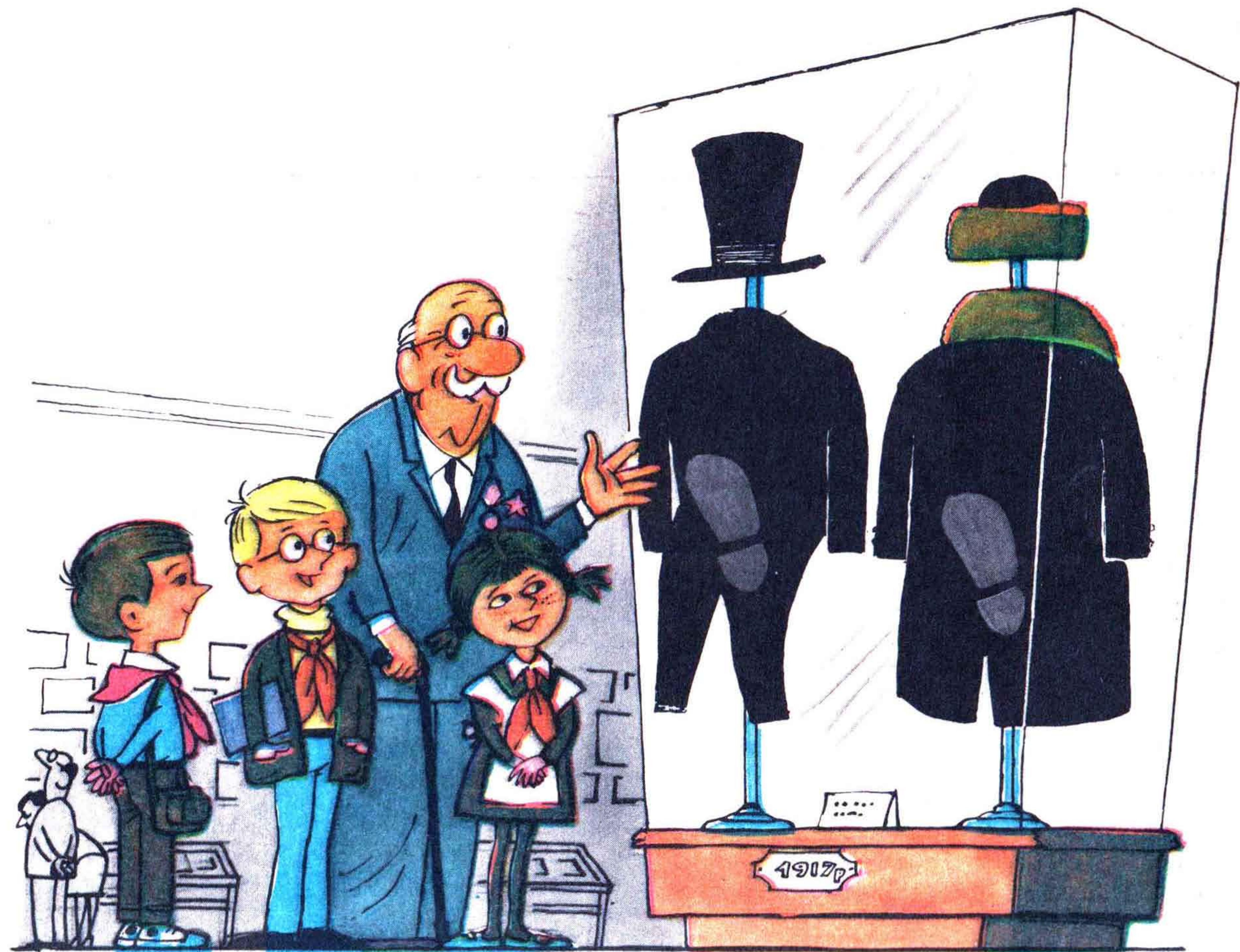
— Пройдемо, заспокоїмося.

Коли прибіг з відділення міліції на роботу, минула добра година робочого часу. Безвідмовний у таких випадках неписаний закон зіткнув мене у дверях з керуючим.

— Що, знову тролейбус забуксував? — запитав іронічно. — Перекажіть водієві, щоб це було востаннє.

Другого дня на роботу я приїхав вчасно.

Євген КОЛОДІЙЧУК.

— А це, діти, костюми колишніх міністрів-капіталістів...

НОВЕНЬКИЙ

ГУМОРЕСКА

Уранці наш відділ, як завжди, зібралася на п'ятихвилину. Цього разу завідуючий радився з нами про раціоналізацію картоплечистки.

— Ні в кого немає заперечень проти моєї раціоналізації? — обвів він присутніх уважним поглядом. — Подобається?

— Так, — хором відповіли ми.

— А вам, товаришу Цяця, подобається? — спитав директор у новенького, який оце вперше був на нашій п'ятихвилинці.

— Ні, — відповів Цяця.

— Як ні? — отетерів завідуючий.

— Ні, — повторив новенький.

— Та ви знаєте, що моя раціоналізація сподобалася самому директорові? А ви кажете «ні».

Ми наввипередки стали доводити Цяці, що він помиляється, що з такою раціоналізацією не можна не погодитися. Що домогосподарки за це чудо побуту широ дякуватимуть.

— Ні, — вперто стояв на своєму Цяця.

Завідуючий тримтячим від хвилювання голосом оголосив, що п'ятихвилину закінчено.

За годину він покликав мене до свого кабінету і сказав:

— А знаєте, я ото поміркував собі, і так скажу вам: молодець Цяця! Принциповий! Приємно коли людина не просто тобі підтакує, а сперечается, доводить своє. Треба його на посаду консультанта висунути. Я оце ще раз

переглянув свої розрахунки і знайшов-таки одну неув'язочку. Правий він, що не погоджується з усім так легко, як ви.

Наступного ранку на п'ятихвилинці завідуючий розповів про раціоналізацію своєї раціоналізації.

— Чудово! — були ми в захваті.

— Ну, а в такому варіанті вам подобається моя раціонізація?

— звернувся до Цяці.

— Ні, — відповів він.

— Невже, по-вашому, нова картоплечистка не принесе слави нашому інститутові? — обурився завідуючий.

— Ні, — наполягав Цяця.

— Це вже занадто! — накинулися ми на нього. — Людина, можна сказати, відкриття зробила, а ви вперто не хочете цього визнавати. Невже не бачите, що це нове слово у техніці?

— Ні, — сказав Цяця.

Завідуючий демонстративно вийшов. А за півгодини викликав мене до себе.

— Подумайте, який наполегливий! — захоплено мовив він. — Інший би давно капітулював. А цей стоїть на своєму, незважаючи на авторитети. Я оце прикинув: його сміливо можна відразу призначити старшим консультантам. До речі, в моїй раціоналізації таки є одне слабке місце.

Так що молодець Цяця!

Зібрали нас по обіді, завідуючий розповів про нові доповнення до раціоналізації.

— В такому вигляді, мені здається, вона бездоганна, — резюмував він.

— А вам подобається? — спітав, звертаючись виключно до Цяці.

— Ні, — відповів Цяця.

Завідуючий поліз до кишени за валідолом. Це означало, що ми повинні були дати йому спокій.

Перед кінцем робочого дня завідуючий знову мене викликав.

— А таки правий Цяця. Треба оцей гвинтик викинути. Без нього можна обйтися, а собівартість картоплечистки зменшиться. Кмітливий! і головне — вперто стоїть на своєму. З таким і порадитися приємно. Всю правду у вічі скаже! Оце я пишу рапорт директорові — будемо робити його моїм заступником.

— Вітаю, — прибіг я поздоровити Цяцю, щоб, не дай боже, колеги не випередили. — Ви, певно, від цієї звістки на съомому небі себе почуваете?

— Ні, — аж крутнув головою Цяця.

— Знову «ні», — здивувався я. — Невже не раді?

— Я ве-ве-весь час намагаюся сказати, — нарешті вимовив він, дуже розтягуючи слова, — що ні-ні-ні-нічого не маю проти. Та коли хвилююся, зі мною завжди бувають отакі казуси.

Юрій ПРОКОПЕНКО.

От хансь буди об'яви...

У кожної людини є свої дивацтва. У мене також є: по любляю читати різні об'яви, що їх вивішують у містах на спеціальних стендак. Й-богу, то цікаво!

Читаю, наприклад: «Продаю піаніно, куплю гарного мисливського пса». Все ясно: чоловік несподівано з'ясував, що в нього нема музичного слуху, і вирішив захопитися полюванням.

Або: «Міняємо квартиру з трьох кімнат на дві окремі». Зрозуміло: тут не обійтися без весілля, молоді хочуть жити окремо.

Чи навпаки: «Міняємо дві двокімнатні квартири на одну чотирикімнатну». А тут, можна здогадуватися, молоді вже трохи пожили окремо і тепер дійшли думки, що нема краще, як бути під одним дахом із тещею.

А, взагалі, приємно читати таке. Обмінюють — значить, є що обмінювати.

Та найбільше, звичайно, об'яв, що починаються слова ми: «Потрібні на роботу...» Потрібні, виявляється, слюсарі і муляри, інженери і друкарки, перекладачі та бухгалтери, будьдозеристи і програмувальники до комп'ютерів. Кого тут тільки нема! Хіба що фейлетоністів. (Та вони не ображаються, бо — і без об'яв — знають, що також іноді бувають потрібні).

...Отож стою одного разу й читаю ці об'яви. Коли по руч опинився старезний дідусь, якому, схоже, за віком уже можна вдруге на пенсію виходити. Похитує головою презирливо промовляє:

— Е-е, хіба то об'яви?! От колись були об'яви!

— Та колись же й глина була кращою,— в тон йому від гризнувся я.

— Жартуєте?! А я вам точно кажу: тоді було що починали! Тепер таких об'яв не побачиш!

І таки заінтригував мене дід. Пішов я в бібліотеку по просив підшивки деяких газет, що виходили у Львові до вересня тридцять дев'ятого року. Одна газета називалася «Діло», інша — «Українські вісті». Перша, як свідчить рубрика, виходила «щодня вранці», а друга — «кожного будня в годині третій пополудні». Ото наче й уся різниця. В усьому іншому — дуже схожі. Як то кажуть, одного гатунку. Махрового. І навіть піна в них одного колору. Піна, якою вони близкали, коли мова заходила про «Совіти».

Але піна — та на перших сторінках. А на останніх — хроніка та розмаїті об'яви. Від рекламних до матримоніальних.

Хроніка дещо одноманітна. Ось повідомлення, взяте лише з одного номера «Діла» — від 4 січня 1938 року. «При вулиці Сиктуській, ч. 23, пробував отруїтися денатуратом 43-літній Філіп Вірбах. У Венецькому готелі пробився ножем у серце 31-літній кравець Микола Горлович. На Зеленій рогачці пробував отруїтися безробітний муляр Каз. Старовецький».

І ніяких тобі коментарів. До причин самогубств «Ділу» нема діла. Газета просто подає читабельні, на її думку, факти. З такою собі респектабельною об'єктивністю.

А от у об'явах емоцій уже трохи більше. Особливо в оголошеннях рекламних. Читаємо:

«Замки «Сальво» — єдина забезпека перед вломом».

«Безболісне усування нагнітків, згрубінь, вrozлих нігтів, масаж ніг із французькою горілкою і пудром, 1 зол., в сальоні манікуру «Яніна».

«Усі пишуть чорнилом «Атра», бо то український виріб».

«Шавгавзен, льонжин, зеніт, омега та інші годинники найпрецізініше доставить фірма П. Карпинець».

Цього разу вироби, щоправда, не дуже українські, але нічого...

Об'яви дають уявлення і про насичене культурне життя тогочасного Львова. Ось кінофільми, що їх львів'яни могли побачити в міських кінотеатрах першого дня тридцять восьмого року: «Королева Вікторія», «Королева джунглів», «Королівський в'язень», «Царський кур'єр», «Графіння Владінів», «Князь Ікс», «Князь і прошак», «Княжа». Просто дух захоплює! Такої кількості королев та князів тепер у львівських кінотеатрах і за рік годі побачити. А тоді — за один день можна було.

Не менш цікаво читати оголошення, так би мовити, ліричного характеру, де люди пропонують одне одному руку й серце. Ці об'яви приваблюють своєю діловитістю.

«Урядовець, українець, літъ, мілій, ожениться з панною. Аноніми до коша». Мілій (за власною скромною оцінкою) урядовець, як бачите, ніяких особливих умов не висуває. Йому тільки не хочеться мати справи з анонімами.

В інших об'явах подаються конкретніші параметри.

«Вдова по вищім урядникам, з емеритурою, добре ситувана, з більшим мешканням у Львові — пізніше вищого урядника-емерита, самітного, по п'ятдесятці». Тут уже все обумовлено. Претендент мусить, як і колишній чоловік, бути вищим чиновником, мати емеритуру (тобто пенсію), до того ж бути самітним (щоб часом жонаті не почали зголосуватися) і не дуже молодим.

А ось об'ява, де про вік уже й згадки нема. Тут інша обов'язкова вимога. «Учитель, українець, років 26, на державній посаді, ожениться з панною, яка допоможе йому покінчити дволітній інститут малярський у Варшаві». Молодому чоловікові просто дуже хочеться здобути вищу освіту, стати митцем. А яка вже там буде наречена — розумна чи не дуже, білява чи чорнява, двадцятирічна чи «по п'ятдесятці» — то вже деталі.

Ще конкретнішими виглядають об'яви про роботу.

«Шукає сільського парубчака, українця, молодого, інтелігентного, щоб занявся при малій інтелігентній родині веденням невеликого сільського господарства». Ідеється, як ви здогадуєтесь, про звичайного наймита, але він має бути інтелігентним. Бо інтелігентність тоді дуже високо цінувалася. Про це свідчать і інші об'яви.

«Совісна, середніх літ, інтелігентна, прийме посаду кухарки або до малої дитини чи хворої особи».

«Зредукована (звільнена з роботи — О. К.) учителька, без засобів до життя просить якої-небудь заняття».

«Бувший учитель і учителька, українці, старші, шукають якої-небудь заняття».

А ще є подібні ж оголошення, які, побоюючись, не всім нашим читачам будуть зрозумілими.

«Шукаю праці в підприємстві шкірянім. Маю трилітню практику. Дам добру кавцю».

«Шукаю доброї посади. Може бути і на сторожа. Дам кавцю — 800 зол.»

Що воно таке — та кавція, я й сам, чесно кажучи, не знав. Старожили розтлумачили. Це, виявляється, застава, яку давав підприємцю робітник, наймаючись на роботу. Як запоруку, що він добре працюватиме. І коли підприємцю було щось не до вподоби, то він міг собі вільно ту «добру кавцю» привласнити. Одне слово, то була наче форма матеріального стимулювання підприємців.

Ну, а коли хто не міг дати оту кавцю? Тоді просто:

«Молодий мужчина, сильний, здоровий, просить якої-небудь фізичної праці. Зголосуватися: вул. Барська, 29, Осип Єжиковський».

«Безробітний, чесний українець, літ 26, шукає якої-небудь праці. Положення його дуже важке, бо, внаслідок нужди, жінка та мала дитина важко захворіли. Тому-то цією дорогою звертається до ВП. Добродіїв з проханням хоч би найменшої допомоги».

До речі, ця об'ява, з номера в номер передруковувалася на сторінках «Українських вістей». А Вельміповажні Добродії так і не відгукнулися. Мабуть, тому, що були дуже заклопотані своїми важливими справами. Ім же і про «національну ідею» слід було погомоніти, і потурбуватися про те, як із панським урядом мирно свої справи полагодити, і підготувати схильовано-істеричну промову про «поневолених братів у Совітах». Справ до дідька. Де вже тут помітити відчайдушне прохання бідака?

А такі оголошення друкувалися в газетах щодня, з року в рік. Бо «автури» не бракувало — на той час тільки у самому Львові було 40 тисяч безробітних. Отож можна було б ще багато таких оголошень тут навести. Але не буду. Бо й так уж відчуваю, що задуманого веселого фейлетону про колишні об'яви наче не вийшло...

О. КРУКОВЕЦЬ.

Умер старий Гриць Сиротюк, і душа його зі скрипкою під пахвою до неба вибралася.

Дивиться, а брама небесна зачинена.

Міркує собі: не буду в браму гrimatii, видно, ще сплять. Сіла під брамою, сидить. Виняла скрипку з-під пахви, поклала під бороду й потягнула смичком по струнах. Зразу тихенько, щоб никого не розбудити. Але як розіграється — натиснула на смичок сміливіше. А як пригадала собі свою Верховину, то й заспівала на весь голос:

Вер-хо-ви-но-о-о, світку ти наш!..

Аж тут із-за брами хтось гукає:

— А хто там?

— То я!

— Що за «я»?

— Сиротюк.

— А відкіль ти?

— З гір.

— З Косова?

— Ая.

— Ну, сиди ж там тихо, поки не за-

світа!

Сидить Гриць Сиротюк тихо, але як над раною похолоділо, хоч це було серед літа, потягнув він знову смичком по струнах.

А тут з-за тину райського хтось визирає — одна голівка, друга, третя.

— Ян-го-ли? — здогадався Сиротюк.

— Ти диви, — каже один янгол, — як він гарно грає!

Як зачув це Сиротюк, та як пустить смик по струнах, та як утне за всіх троїстіх музик:

Ой, чорна я си чорна,

Ой, чорна, як чиганка...

— Ах, ах, — застрибали янголи.

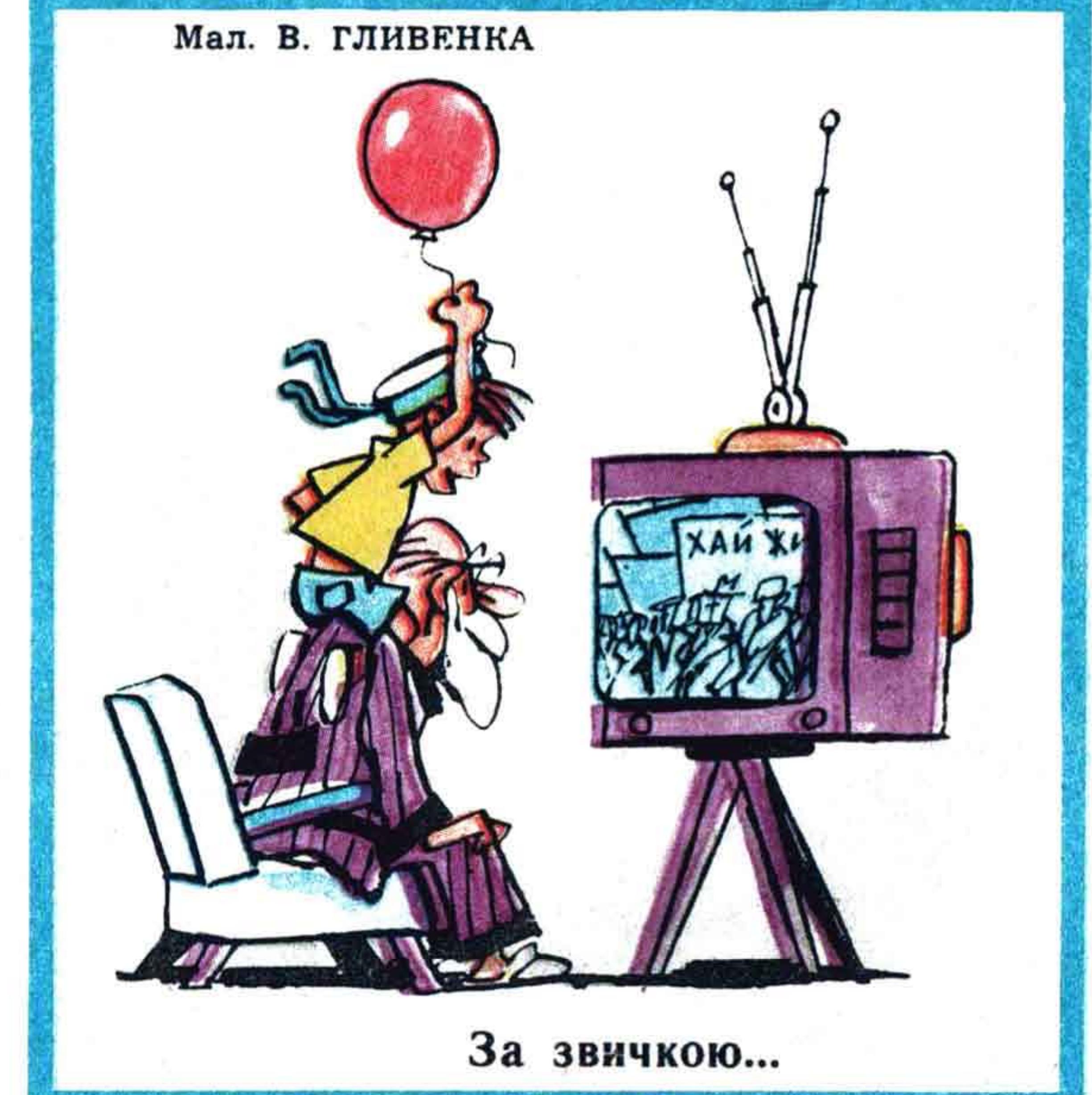
— Шо то за райська музика така? — питають Сиротюка.

Мал. І. КОГАНА

Переприкрасили.

Мал. В. ГЛІВЕНКА

За звичкою...

Мал. В. ГОНЧАРОВА

Без слів.

Юрій ІВАКІН

«Поглядом ікони перед-
увала музичку — свій
бич — і божеволія».
«Списи творили лет
у вертиналь».
«І, стищена, несла я свої
очі».

(Світлана ЙОВЕНКО)

Януш ОСЕНКА

ГУМОРЕСКА

— Отже, працюеш у тресті?
— Так, на розумовій роботі.
— То добре, заробляєш?
— Ой, не заздри. Знав би ти, яка виснажлива ця посада, яке тут нервове напруження...

— Гаразд, — одказує Петро, — але відколи ти тут, що в небі всі лише по-гутульському співають. А бога уславляти вже й забули.

— Е-е, — почухався Сиротюк за вухом, — то у вас такі порядки, що й запівати по-людському не можна. Якщо так, то я сам не хочу тут гибти, Піду.

— А куди?
— Та туди, звідки прийшов.
— Як то, з неба?! — здивувався Петро.

— А що мені ваше небо?! В нас воно і на землі є. Та й порядки у нас ліпші. Тο колись, за панів, ми на землі пекло мали — і заспівали по-своєму невільно було. А тепер нам і живиться і співається легко. То чого ж, пітвяється, мав би я тут у вас нудитися. Пускай мене додому та й будеш спокій мати. А мені на землі краще буде — сяде собі легін із сопілкою при отарі, а я йому потихенько заграю. Заспівають дошки по праці, то і я при них повеселююся. А йтимуть, плотогони на Черемош або ж нафтovики до свердловин — для всіх підберу пісню. Ех, ех, ваша мілість, коли я ще був на землі, жив на білому світі, то навіть у важкі часи все просив бога, щоб мені лише дозволив вічно на Верховині остатися. А що вже тепер говорити, коли в нас життя нове, таке, що й вам дай боже...

І вийшов Гриць Сиротюк за небесну браму на гостинець, що веде на землю.

А коли зійшов на вершок Чорногори, зіткнув, розправив плечі, подивився на свій вільний рідний край і такої втяв, що й святій Петро на небі не втерпів і підспівувати став...

Григорій КИРИЛЮК.

м. Івано-Франківськ.

НЕСТЕРПНІСТЬ КРАСИ АВТОПОРТРЕТ

Там я творила лет у вертиналь,
ішла в зеніт, сягала апоgeю
і падала зорею на алеї.
Там, зневажаючи горизонталь,
творила лет. Творила вертиналь.

Отам був віршопад — як зорепад.
Там червень обернувся в білі ночі.
Там, стищена, несла я свої очі
з колінкував безтязно і просивсь,
замучений нестерпністю краси.

у агубу губ, в Світландію очей,
в смарагди серця, у колін кані лині...
Там божеволіла. Там поглядом ікони
передчувала безум тих ночей
у згубі губ, в Світландію очей.

Там не ставало глуздові снаги.
Там алеуткою алеї по тих алеях
духмянство очей лелляла лілій.
Там безум мій виходив з берегів,
бо не ставало глуздові снаги.
Там бив тамтам. Там був гіпототам.
Там Том в тамтам: «Там-там!»
Віч-на-віч з вічністю, з собою
тет-а-тет
там я творила свій автопортрет.

ТАНТАЛОВІ МУКИ

Жінка стіл заставила гоже,
А він сидить, істи не може,
На страви припасені погляда:
— Не можу істи, — каже, — біда...
Не можу істи, і не просі,
Ні редкі з медом, ні ковбаси,
Нема охоти до шукни навіть,
Ба і яєчня чомусе не вабить.
Він так старася сподобатися масі...
Коли ж пильніш до нього
придивиться,
Він з тих, що вибираються сухими
із води...
Хитрючий, наче та стара лисиця.

Микола ПЕТРЕНКО.

м. Львів.

ВИБИВСЯ В НАУКУ

Як біг через наук місточок,
Із древа мудрості листочок
Вхопив, мов дідова коза,
А, глянь, — для всіх тепер гроза.

ПОБАЖАННЯ

Хтось анонімника згадав добром:
— Земля б йому — його ж пером!

Василь САВЧУК.

м. Львів.

МОЛОДИЙ, ТА РАННІЙ

Ще не старий,
та вже й немолодий,
Він так старася сподобатися масі...
Коли ж пильніш до нього
придивиться,
Він з тих, що вибираються сухими
із води...
Хитрючий, наче та стара лисиця.

БАНАЛЬНА ІСТИНА

Якщо товариш почина «кіпіти»,
Коли йому одверто хтось на помилку
вказав,
Згадай такому примовку: — ЮПітер,

Якщо ти сердишся, то вже не прав.

МУТАЦІЯ

Обличчя в нього бабське, на якому
Ні вуса не ростуть, ні борода.
Вузенькі вічка,
Наче в поросята з «Гастроному»...
Але ж яка породиста свиня з них
вигляда..

*

*

Той не жахається він сні й на самоті,

Ні каяття не віда він, ані гризоти,

Хто проти совіті не діяв у своїм

житті,

І хто ніколи людям не чинив підлодти.

СЛАВА — НЕ ЗАЙДА

Не думайте, що слава — зайда,
Як запанібра та усіма.
Вона лиш трударів шукає,
І доконче знайде,
І увінчає лаврами того сама.

Сергій ВОСКРЕКАСЕНКО.

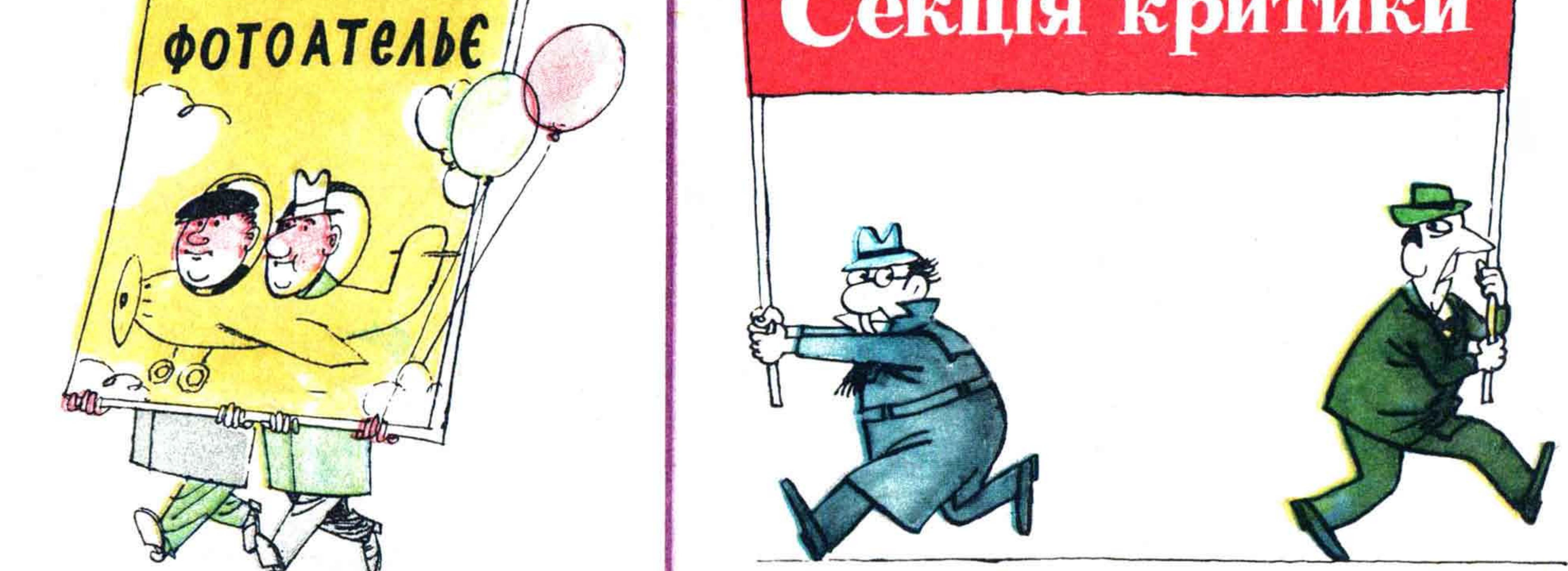
м. Львів.

Мал. С. ГЕРАСИМЧУКА

Без слів.

Секція критики

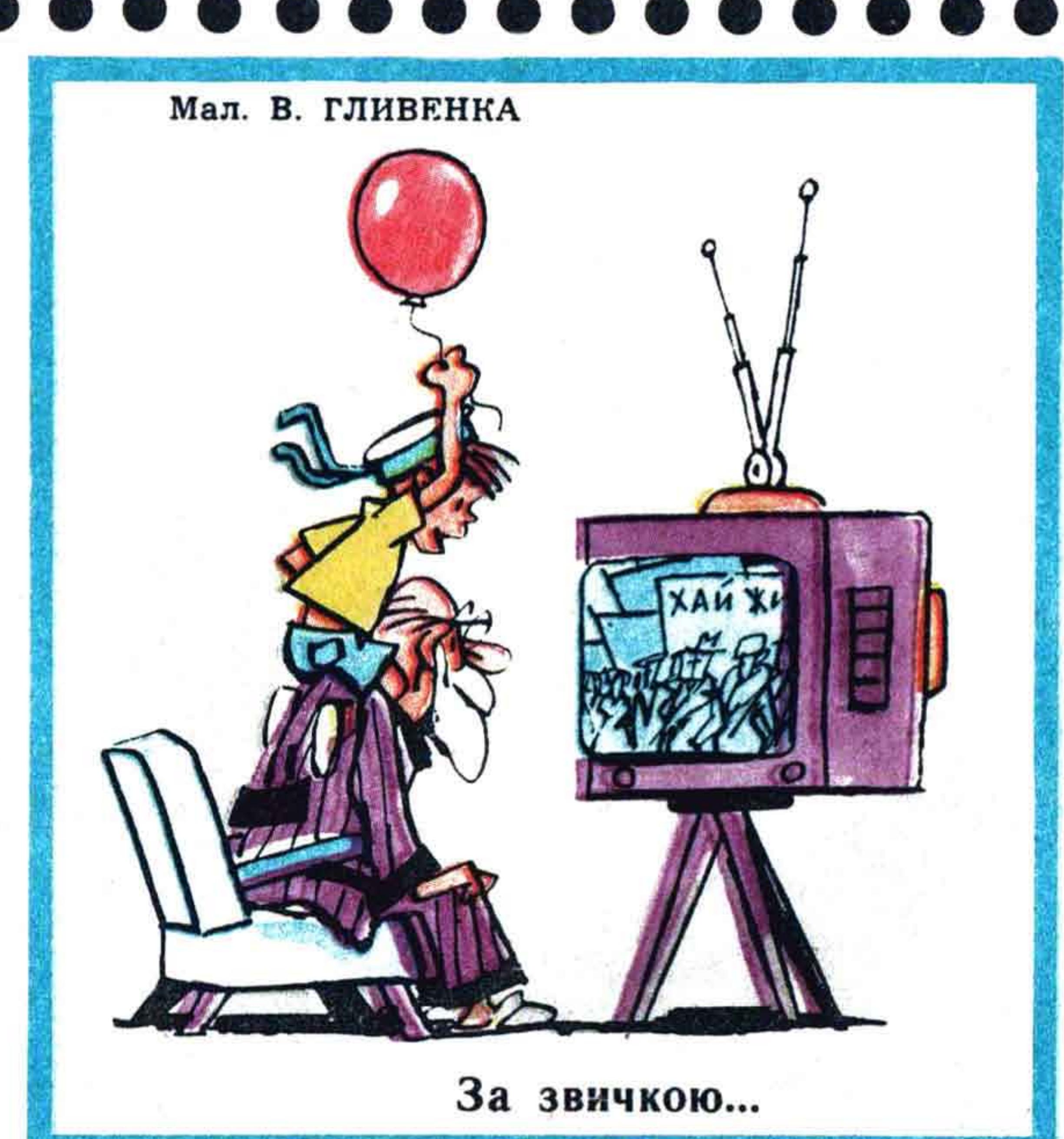
Без слів.

Мал. І. КОГАНА

Переприкрасили.

Мал. В. ГЛІВЕНКА

За звичкою...

Мал. В. ГОНЧАРОВА

Без слів.

Мал. С. ГЕРАСИМЧУКА

Без слів.

Мал. В. ГОРБАЧОВА

Без слів.

З КНИЖКИ ПАРОДІЙ

Про наш насущний

(і дещо, вибачаюся, про свинство)

Все..
Закінчено денні справи..
Йду із друзями
випить кави...

Примостилися у кав'яні,
розглядаємося, що та як...
За столами — дівчатка гарні,
кохен хлопець —
що твій козак!
Тут — чудово, затишно так...
Розмагнітився я,
роз'як.
І на думці нема іронії,
а — ліричні все антимонії...

Пахне кава...
Брінять гітари...
Сидять парочки.
Сидять пари...

Онде одна —
він і вона:
все до ладу —
з голови до п'ят.
Сидять за пляшечкою вина,
воркують,
мов парочка голуб'ят...

Над приглушеним шумом, гулом
басовитеньке пропливло:
— Ось два роки уже минуло,
а все тягне мене в село...
Час навідати старих мені —
погостювати хоч за два дні.
Може, поїдем удвох?
— Авжеж!

Він усміхається,
вона — теж...
Гарно так, благородно сидять.
Винце попивають,
щось там їдять...
Видно, як мовиться,
в курсі справи —
іх — не учить етикету чи етики:
виделки — у лівих,
ножі — у правих;
не забувають і про серветки.
Все —
як застільний велить етикет...

І раптом
(вона аж сіпнула голівкою) —
у неї
падає хліб на долівку.
Пробачте,
падає хліб — на паркет.

Ти — ах! — незручно.
Вона — усміхається
(так ніжно-солодко,
так не штучно).
Вона —
за хлібом
не нагинається
(ану — побачить хто!)
Це ж — незручно!.

А він —
як це етикет велить,
як у джентльменів ведеться —
поспішає
в скрутну ту мить
виручать свою даму серця:
усміхнувся
глянув на хліб
і —
ногою під стіл підгріб...

Порядок!..
Ідилія!..
Благодать!..
Сидять, воркують,
спокійно їдять...

Стояв у кафе
безтурботний гамір.
Плив над ним барабаний дріб.
А під столом
лежав під ногами
хліб...

І раптом — здалося:
зашли до залі
непохитні,
прямі,
круті
і коло столика того
стали,
наче совість недремна,
ті,
що як, було, того хліба й мали,
то — хлібну на десять діб;
ті,
що у землю кістими лягали
за свободу,
за правду,
хліб;
ті,
що голодні дитячі очі
од їдких утирали сліз;
ті,
проти кого
лихой ної
готувавсь куркульський обріз;
ті,
що в блокаді у Ленінграді
черствій шкориночці
були б раді;
ті,
що за наш той насущний
звону
бій вели в повоєнні дні —
запрягали у плуг корову
й самі ходили у бороні;
ті,
що й тепер оце —
на заводі,
в кабінеті
та при ріллі —
служать справі преблагородній:
щоби й завтра, як і сьогодні,
хліб на нашому був столі!..

Гай, гай, —
чую вже я, однаке,
невдоволені голоси:
«Ет, і що він там кудкудаче —
хліб та хліб...
То ж не ті часи:
долі дякувати,
сьогодні
хліб і до хліба є.
Не голодні!..».

Ге!.. Мудро... Мудро...
Я — згоден з вами:
часи — не ті...
Але ж хліб — той самий!
Він і сьогодні,
у час космічний —
хліб наш насущний,
святий,
одвічний!
Він і сьогодні,
в час кібернетики,
не в автоматах росте усе-таки,
хоч і можуть нам
автомати
булік із маком чи булку
дати.

Ми не голодні.
Таки ж бо ситі —
хліб і до хліба є день при дні.
Уже буває, що й у кориті
буханці лежать
Для свині!..

Я за свинство таке
свиню
аністілечки не виню.
Бо ж не винна у тім свиня,
що хазяїн —
її рідня,
і що сите свиняче рило
йому
світ увесь заступило;
що ради кендюха,
ради смальцю,
шматка домашньої ковбаси
переводить він людську працю:
на хлібі
випушує рідну пацю —
ет, не голодні, мовляв, часи.

Так, інший час!..
Тут — перечить годі!
і, слава богу, нема біди
у тім,
що нині у нас — не в моді
делікатеси із лободи.
Та чом же
декому й діла мало
(хоч це й істина вікова),
що без хліба — дурне і сало,
хліб — усьому є голова!
І звідкіль
дехто вип'яв моду
одвертати
од хліба
морду?!

Вже й скибки хліба
підніть не може
отак, неначе йому, диви,
чого доброго, не дай боже,
корона звалиться з голови.

Ні, не беруся повчати нині,
що любити ми хліб повинні —
хлібець
любимо щиро всі ми:
цей — любить білий,
той — чорний, сірий,
а у отого — любов до здоби.
То —
що кому уже до вподоби...

Хлібець ми любимо!
Що й казати!
А його —
треба ще й поважати!
Бо то не манна небесна божа —
бери, мовляв, напихай живіт,
а кожна скибка
і крихта кожна —
то людська мудрість
і людський піт!

Згадай-но наших дідів, онуку:
не дуже знати хто з них на віку,
як ту виделку й узяти в руку
(уже про те й не кажу — в яку!).
Усіх тих правил
(сиріч, бонтону)
не учились вони.

Проте
при усьому-таки при тому
знали правило золоте:
хоча ковбасці та марципанам
також належить oddати уклін,
та тільки хлібу — найвища шана,
на щонайпершому місці — він!
Вони уміли це пам'ятати:
якщо кусочек на землю впав,

то потрудися ж його підняти,
та ще й, піднявши, —
поцілувати:
прошу вибачити, мовляв...

Знов невдоволено хтось туркоче:
«Бач, яку пісеньку він завів —
нас повернути, псявіра, хоче
в патріархальнину, до дідів!..

Критику любий!
Цього — ніколи
й не мав на гадці я!
Марний гвалт:
я не хапаю тебе за полі,
щоб од прогресу —
тягти назад.
Ти натискай на усі педалі —
те, що було, — то було колись;
йди од старого вперед і далі..
Але й під ноги, бува, дивись!
Придивляйся уважно й строго
не лише до сучасних мод,
а й чи скарбу не топчеш того,
що його створив народ.
Бо як шануєш ти
не народний,
а утробний свій інтерес,
як жбурнути і хлібом годний, —
то уже свинство, а не прогрес.
Нехай для тебе —
не мудра штука
вся застільна ота наука,
і в товаристві та на бенкеті
за столом ти — кум королю,
бо розираєшся в етикеті
(за що, звичайно, тебе хвалю);
ти осоромитися не боїшся:
і що як п'ється,
і як що їється —
то для тебе не дивина;
не доведеться очима кліпат...

Але
якщо не шануєш хліба,
то науці тій — гріш ціна.
І старання твої всі — марні,
про культуру —
мовчать тобі б!..
Отак-то, любий...

А у кав'яні —
пахла кава
і свіжий хліб;
і видзвонювали гітари,
і за столами сиділи пари.

Але...
(о, де ви, недавні чари?) —
згинула лірика вся
на пні:
крізь сигаретного диму хмару
дивився я
на знайому пару,
а бачив за столиком
дівчину...

Ні!
Не заримую я цього слова!
Хоч і хотілося б,
не секрет.
Не заримую...
Бо — етикет!..

А — жаль:
то ж рима була б
чудова!

Дмитро МОЛЯКЕВИЧ.

Закон і законники

Темні обрудки англійської поліції, її продажність, братання зі злочинним світом для багатьох англійців давно не секрет. І не такою уже їй неймовірною здається оця оповідка, вкладена відомим англійським фейлетоністом в уста одного із тих законників.

Еге ж, не легка в нас у поліції робота.

От хоча б узяти, скажімо, такий приклад, як випадок із місіс Каблінгтон.

Вона, звичайно, чудова жінка, але треба ж давати жити й іншим...

Словом, якось увечері приходить до нас на дільницю місіс Каблінгтон. Відчуваю, щось її непокоїть...

— Чим можу стати вам у пригоді, місіс Каблінгтон?

— Та бачите, сержанті Діксон, мій песик, моя Тіммі...

— Знову втекла?

— ...я тільки одвернулася, а вона щезла!

— Гай-гай, такий уже наш світ.

— Чи не могли б ви допомогти розшукати Тіммі?

— Із задоволенням, місіс Каблінгтон. Усі ми повинні допомагати одне одному, я завжди це кажу. Це обійеться вам у два фунти. І гроши, будь ласка, наперед.

— Але ж минулого разу з мене взяли тільки фунт, а моя пенсія відтоді не збільшилася...

— Але ж ви не хочете назавжди втратити вашу Тіммі?

— Звичайно, ні, сержанті. Готівкою, гадаю?

— Еге ж і, якщо можна, старими куп'юрами. А за Тіммі не турбуйтеся, собачку ми обов'язково знайдемо. На добраніч.

І уявіть собі такий збіг обставин...

Через кілька днів патрульний констебль Уокер викликає мене по радіо і пропонує підскочити на пограбування.

Треба було, щоб хтось притримав драбину, поки він залазитиме у вікно. Я мав на оці один будиночок: його хазяї поїхали відпочивати і просили поліцію назирати за ним.

Тільки-но ми упоралися і взялися запихати лантух у поліцейський фургон, як раптом чую собачий гавкіт.

Оглядаюся... Тіммі!

— А, холера, — шипить Уокер. — Собака розбудить усю вулицю.

— Бідолашненький, — кажу я. — Він, либонь, хоче їсти. — Заспокоюю його... своїм дубчиком. (Я завжди дуже добрий до собак).

Але пізно.

У будинку напроти засвічується, і не встигаємо ми оглянутися, як до нас біжить здоровань із кочергою в руці.

Спочатку я подумав було скрутити його і стукнути один-два разочки головою об стінку, але потім передумав.

— Ану, Уокер, швидко знімай свою каску.

Уокер здіймає каску, а я заламую йому руки за спину.

Хлопець підбіг до нас і зупинився.

— Слава богу, що ви, сержанті, виявилися на місці! — кричить він.

час, до того ж — це ти підказав, куди краще поїхати...

— Цим ти собі не зарадиш, синку. Спробуй тільки натякнути на це в суді, тоді тобі припаяють на всю котушку.

— А як щодо половини здобичі, сержанті?

— Шо, хабар поліцаєві? Ай-яй-яй! Врешті, якщо ми вивантажимо цей лантух коло моого будинку, то не залишиться ніяких речових доказів, вірно?

— Як, усю здобич?

— Ну, звичайно! Спасибі, констебль Уокер! Яка щедра пропозиція! А тепер, хлопче, надінь знову свою каску. Не люблю, коли такий бравий поліцай одягнений не за форму.

— Отак ми, значить, і живемо.

Радий повідомити, що собачку Тіммі знайшли — вона плавала в Темзі.

Констебль Уокер почав нове життя і невдовзі він теж плавав у Темзі, де його теж знайшли.

В загальному, що б там не казали, а англійська поліція завжди стоїть на сторожі закону і оберігає інтереси громадян.

(З журналу «Панч», Лондон).

САМИ ПРО СЕБЕ

«...Світ дуже ускладнився для нас, американців, тому що ми все ще дозволяємо собі розкошувати і хазяйнувати всюди...»

Джордж Макговерн, сенатор.

«...Не будемо ні закривати очей, ні прикидатися глухими... Наша політика грубого втручання у внутрішні справи народів терпить провал не лише на Близькому Сході і в багатьох районах Азії, але й у Африці, Латинській Америці...»

Професор, доктор Пітер Стронг, лектор Бостонського університету.

«...Застосування сили, яка межує з варварством, щоб нав'язати свою волю, — це найкрасномовніший доказ нашої слабості!...»

Уолтер Ліпман, публіцист.

«...З того, скільки ми витратили на воєнні цілі в усьому світі, могло б припасти щонайменше по 4 000 доларів щорічно на кожного американця...»

Доктор Сільвер Крейтінг, економіст із Чікаго.

Мал. В. ГЛІВЕНКА

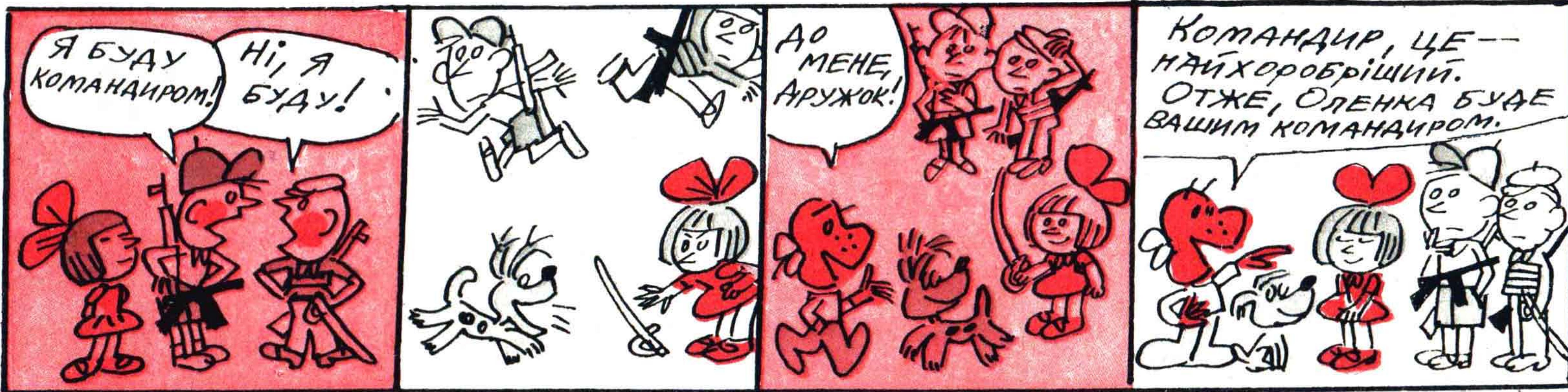

— Страх бере мене й тепер!..

ШЕРЧАРНЯ

Сторінка
для дітей

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

КОМУ СОБАКА ДРУГ?

Почула лисиця від людей, що собака вірний друг.
От і подумала вона:

— А чому б і мені не подружити з собакою? Не гавкав би він, коли я до курятника заберусь...

Пішла лисиця до села.

— Добрий вечір, Дружок!

— Добрий вечір, лисице! Чого тобі треба?

— Я хочу з тобою дружити.

— Коли хочеш, — каже Дружок, — то залазь у будку, будемо разом людське добро стерегти.

Сидять вони поруч у будці, голови повисовували і прислухаються, чи не лізе якийсь злодій.

Посиділа трохи лисиця, а потім і каже:

— Дружок, ти посидь, а я обійду двір, може, десь вовк причайється.

Дружок лишився сам. Коли це чує — кури кудкудахають. Прибігає він до курника, аж там лисиця курку скубе.

— Покинь зараз же! — розізвився Дружок.

— Чого ти кричиш? — здивувалася лисиця. — Ми ж друзі.

— От я зараз покажу тобі, які ми друзі! — сказав Дружок і накинувся на лисицю.

Ледве вирвалася злодійка. Втекла у ліс, ускочила в нору, забилася у куток і гукає звідти:

— А ще кажуть, що собака вірний друг. Не обдурять більше мене. Тепер я вже сама знаю, що ти за друг!..

М. КОЛЕСНИКОВ.

Загадка Перченятка

СКІЛЬКИ СЕСТЕР!

Сім братів в селі жило:
Борислав, Грицько, Павло,
І Данило, і Петро,
Северин та ще й Дмитро.

У Петра
Була сестра,
Була й у Гриця
Одна сестриця,
В Северина
Також одна.
І у Данила
Сестричка мила,
І Борислав
Сестричку мав,
І у Дмитруні
Одна сеструня,
І у Павла
Одна була.

Ну то ж скажіть мені тепер:
Скільки було в братів сестер?

СЛУХНЯНИЙ

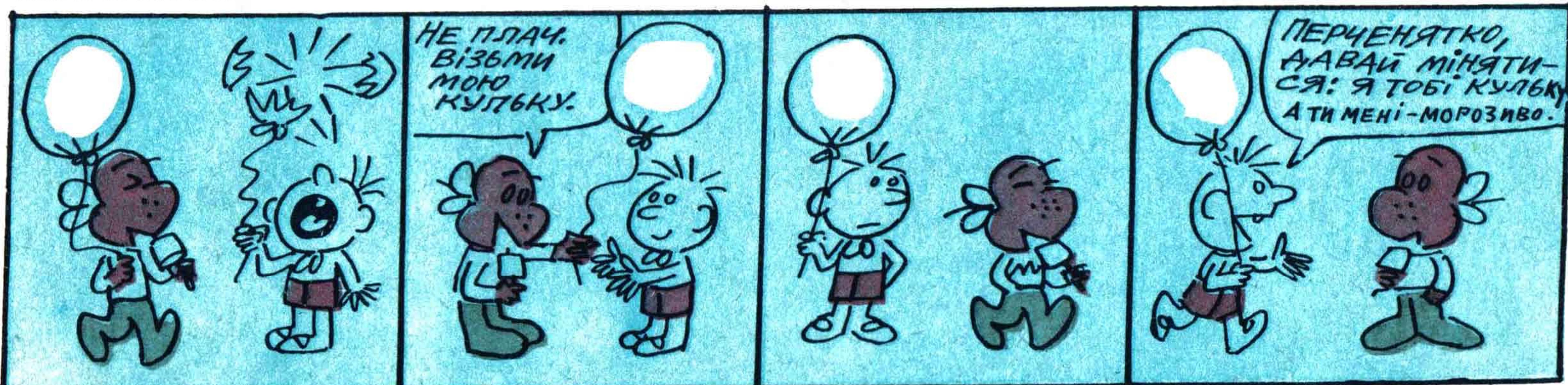
Мама виряджала Петрика до школи і наказувала:

— Гляди ж, синку, слухай вчительку.

— Та я слухаю, мамо. Скільки разів вчителька мене виганяла з класу, так я ніколи не перечив, а відразу виходив... — похвалився Петрик.

М. ШОКАЮ.

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

Якось зустрів мене секретар нашої партійної організації Микола Данилович, по здоровався зі мною за руку й каже:

— Іване Гнатовичу, чи не допомогли б ви нам в одному важливому ділі?..

— В якому саме? — питаю.

— Ми знаємо вас не тільки як депутата сільської Ради, а й як пропагандиста-атеїста. Чи не взяли б ви шефство над купкою богомільних бабів і, зокрема, над їхньою предводителькою, а вашою кумою бабою Явдохою? Вона ж баламутить не тільки дітей, а й деяких дорослих своїм базінням про кінець світу, страшний суд та всесвітній потоп.

Після деякого вагання я погодився. Хоч, призналася, мало вірив у якісь наслідки, знаючи агресивний характер своєї куми.

Замолоду Явдоха була весела, співуча жіночка. Любила компанію, не цуралася й чарки. Та й у церкві бувала лише тоді, коли на весіллі гуляла, або кумувала. Різкий перелом стався під час війни. А було так. Важкі бої точилися за наше село. Німецький снаряд упав у її двір. Половина хати злетіла в повітря. А Явдоху підняло вгору, потім кинуло на купу соломи, і вона залишилася живою. Після цього кума моя привсюдно заявила: «Брешуть, що бога і його чудес нема! Коли б не був, не бути б мені живою!»

З того часу Явдоха з біблією навіть спала.

Та хай би собі вірила. Але справа в тому, що вона вносить суету в несвідомі душі. Пам'ятаю, коли одного року задощило і піднялися ріки, вона на все село репетувала, що наближається всесвітній потоп. І, розповідали, благала, молила свого затятеслю, щоб побудував їй ковчег, хай навіть менший, як був у Ноя.

Отака моя кума Явдоха. Як бачите, люди

ронено тримати худобу й птицю, от і тримають, хто не лінуеться. І їм користь від цього й державі.

Кума Явдоха аж підскочила:

— Та що, їм держава наказала заводити оцей звіринець під моєю хатою?! Де ж це видано, щоб у мене не тільки в дворі, а й у хаті стояв свинячий сморід! Де, я вас питаю як депутата?! Ну, не я буду... Коли б дав бог швидше розговітися та поїсти свяченої паски. Візьму сокиру, власними руками порубаю оці клітки і всю живіність порозганяю! Побачите. Хай тоді скаржаться.

Запросила до хати. Ще й там довго прогнинала сусідів та їхніх тварин. А я мовчу та слухаю. От вона викричалась, трохи вгамувалася і питає:

— Куме Іване, що ж ви мені порадите? У мене ж за хатою такий гарний бузок розрісся. А на причілку й перед хатою знову думаю квітів насіяни. І чим же ті квіти пахнутимуть?.. Чим, скажіть мені як депутат?

Довгенько я думав: що ж їй відповісти. І чомусь раптом згадав, як вона лякала людей всесвітнім потопом, і кажу:

— Все це, кумо, від бога і треба терпіти... Думаєте, Ноєві краще було в ковчезі?

— А до чого тут Ной? — витріщила очі баба.

— А ось до чого, — кажу. — Ви знаєте, скільки йому довелося забрати у невеликий ковчег тварин і звірів під час всесвітнього потопу?

— В біблії ясно сказано: сім пар чистих і сім — нечистих, — відказала швидко Явдоха.

— Еге, — кажу, — коли б воно так — ще півбіди. Але старому Ноєві, крім своєї численної родини, довелося розмістити в тому ковчезі по парі свиней, корів, коней, овець, кролів та інших домашніх тварин. А

СВІНІ і Ноїв ковчег

ГУМОРЕСКА

добре, взявся я за дуже непосильну справу.

Кілька днів думав над тим, як і з якого боку підійти до богомільної і сварливої куми. Та так нічого путнього й не придумав.

А пізніше все це сталося само по собі. I почалося з свиней. Так, так. Саме свині допомогли мені похитнути віру баби Явдохи у святу біблію.

Якось весняного ранку проходив я повз її двір. Чую, репетує кума: «А бодай ви були виздихали ще маленькими! Щоб вас чорна чума подавила!»

Зупинився й слухаю. Явдоха побачила мене й гукає:

— Куме Іване, а зайдіть-но сюди!

Заходжу.

— Що трапилось? — питаю, а сам озираю подвір'я.

— Нюхайtel — наказує Явдоха. — Тільки добре нюхайtel!

— Кого, вас? — питаю.

— Та ні, повітря нюхайtel

— Ну, понюхав, — кажу.

— І чим пахне? — а в самої аж іскри з очей спілляться.

— Пахне, — кажу, — такою парфумерією, хоч носа затуляй.

Явдоха вхопила мене за руку й повела за хату.

— Подивіться як депутат, який звіринець. організували чортові сусіди у мене за хатою. Ото здоровений, як елеватор, саж. В одній половині живе такий гладкий кабанюра, що навіть єсть лежачи, у другій — квартирує бариня льоха з десятма поросятами. А ото нижче двоповерхова дача повна кролів. І все це під самісінським моїм носом! І що ви скажете на це як депутат і кум?

— А що я скажу?.. Людям же не забо-

ще ж по парі левів, тигрів, слонів, ведмедів, вовків, лисиць, зайців тощо. А ще ж по парі тхорів, пацюків, ховрахів, мишей, гадюк та багатьох інших.

— А може, тоді ще не було так багато різної живності? — перебила мене кума.

— Як то не було? У святому писанії ясно сказано, що на п'ятій день господь остаточно закінчив створення всіх живих істот і більше нічого не добавляв.

— Хіба таки праведний Ной брав у ковчег таку погань, як тхори, пацюки, гадюки та миші? — уп'ялась у мене старечими очима кума.

— Брав, усього по парі брав, як велів йому господь. Коли б не взяв, то потопився б усі божі створіння, які не вміли плавати.

Як бачите, Ной був у значно гіршому становищі, ніж ви, але терпів...

Баба Явдоха задумалася, плямкаючи зморщеними губами. Довго дивилася на безліч почорнілих ікон, потім тихо промовила:

— А нам один дуже праведний чоловік зовсім... зовсім по-іншому про це розказував...

— Як же можна по-іншому, коли про все це сказано у святому писанії?

На цьому наша бесіда закінчилася. Продовжуючи мене, Явдоха досить лагідно промовила:

— Куме Іване, заходьте частіше. Може, й ще щось розкажете, бо я не все розумію у тому святому писанії.

А біля самих воріт рішуче заявила:

— А ото сусідський звіринець я таки викурю! Я їм не Ной, який усе терпів. Коли б дав господь швидше розговітися...

Євген КРАВЧЕНКО.

Мал. І. АЛЕКСАНДРОВИЧА

— Мамо! І я хочу такого тата!

ПОМИЛІВСЯ

— Чому це ти обскубана така? —
Гидкішої іще не бачив птиці.
Дурний — не оженивсь я на Орлиці! —
Так Півень Курці часто доріка.

Людмила ГОРДІЄНКО.

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО

ГАСТРОНОМ

— Я ж казав, що краще брати «Екстру»!

ВИБРИКИ ПЕГАСА

«І хочу признатися, що саме завдяки великій праці літпрацівників «Перця» і до мене пришло літературне натхнення: я почав писати жарти, гуморески а також байки».

О. Х-ко.
з Кам'янець-Подільського району
Хмельницької області.

— Отак за працею і не устежиш, куди воно, оте гемонське натхнення, забігло. А воно, виявляється, до вас прибилося!

«Я в позаминулім році був закохався в одну поетесу... То зате що я її люблю, а вона мене ні оцей вірш що на другій сторінці більше її не присвячує ні разу! То неваже ваша редакція така лінива що і це не надрукує».

Ю. Н. Б-й
з Коломийського району
Івано-Франківської області.

— Воно б нам і не лініки... Та боїмся, що й це не допоможе. Ви все-таки краще спробуйте ще раз присвятити.

«У сусіда біла хата
Заробітками багата,
А у мене — із рук вон:
Один лише самогон».

П. К-ук
з села Сьомаків на Хмельниччині.
— Чим багаті — тим будьте й раді!

«Для більшого зацікавлення прохаю не називати дійсного моого прізвища, а подати псевдонім «Лісова мавка».

Е. Г.
з м. Охтирки Сумської області.

— Псевдонім нас дуже зацікавив. Чого не можемо сказати про вірш.

«Візьмем наприклад ми курчата
птахарки там у нас дівчата
не завжди вдоволь їли каши,
маленьки ці курчата наші».

В. Д-ов
з селища Миколаївки Кіровоградської області.

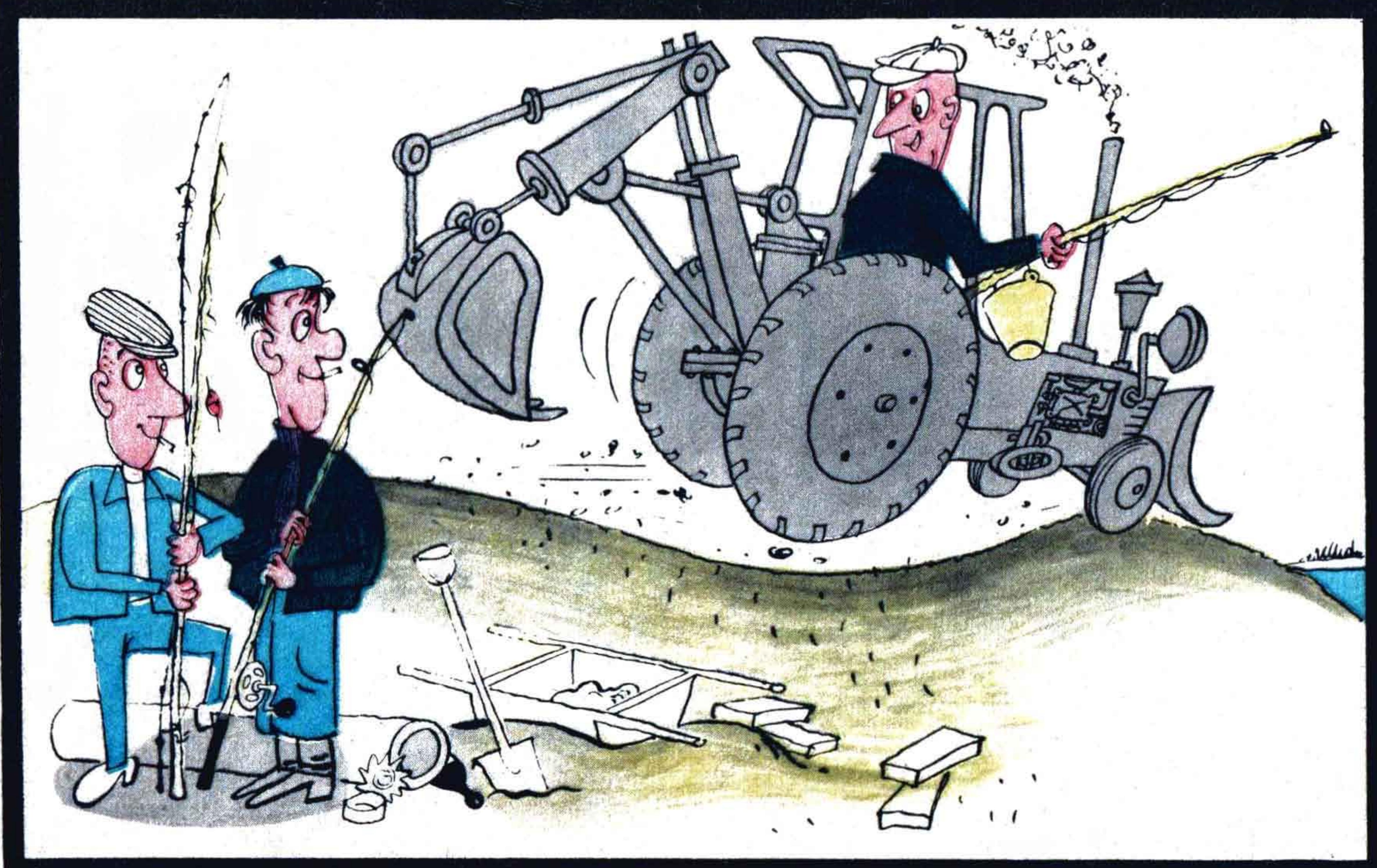
— Не ясно, кому ж усе-таки більше каши треба давати: курчатам чи дівчатам?

«Послухай недороба!
Яка у мозоці твоїм хвороба?
Якщо тобою володіла скука,
Чи од безділля тає свербіли руки.—
Скрутив би краще гудзика
З власної сорочки або з брюків.
Або скрутив би вже
Ти колесо вагонне:
Це теж безум'я. —
Так, зате, огромне!»

В. А. К-ко
з м. Мерефи Харківської області.

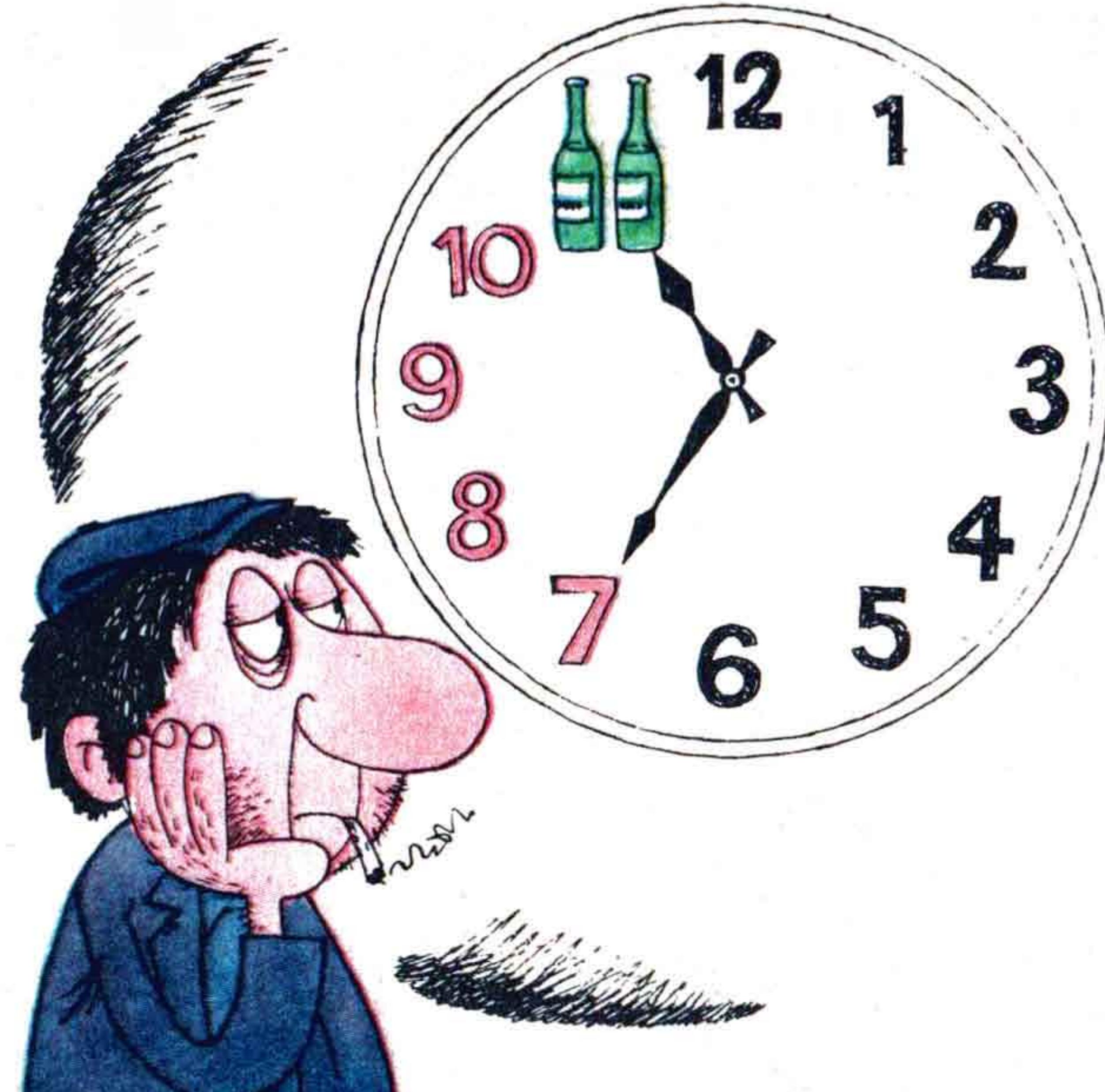
— Еге, чого тільки людина од безділля не накрутить!

Мал. І. КОГАНА

— Я миттю черв'яків накопаю!..

Мал. Є. СЕНДЗЮКА

Його годинник...

ЖМЕНЬКА КОЛЮЧОК

Коли з'явився «великий німий»,
світ став маленьким і помістився на
кіноекрані.

Б. ІЛЬЧАК.

Де двоє б'ються — може попасті
й третьому.

Д. АНДРІЄНКО.

Не копай іншому ями: використай
ту, яку він викопав для тебе.

Ворог застою — ще не друг прогресу.

Дорожить совістю: не продає її за
безцінь.

Крик моди заглушиє голос розуму.

О. ФЮРНСТЕРБЕРГ.

Ідеальна дружина

ГУМОРЕСКА

— Щаслива ти людина, — сказав мені товариш в кінці робочого дня.

— Невже? — засумнівався я.

— Аякже. Маєш квартиру, ідеальну дружину, сімейний затишок. Тобі не болить голова від думки, куди подітися у вільний час. Ось ти прийдеш додому, поїси калорійного борщу з перцем і сметанкою, ляжеш на канапі і будеш дивитися собі телепередачі, нікуди не поспішаючи, а твоя ласкова жиночка гладитиме тебе по голівці і муркотітиме, мов та кішечка: «Відпочинь, любчiku мій!.. Ти ж так стомився...» Так же?

— Ти ясновидець! — похвалив я товариша.

— З такою дружиною, як у тебе, хоч на край світу: красуня, ерудитка і без усяких там міщанських вибріків. А то знаєш, кажуть, є такі, у котрих лише ганчірки і гроші на думці... Кожну твою копієчку перевіряють. Бр-р-р...

— Хе, — скривився я. — Та з такою б я і дня не витримав! Жінка повинна відчувати, що голова сімейства — чоловік...

— Я давно мрію одружитися, — вів далі мій молодий колега. — Та щось ідеалу ніяк не знайду.

— У тебе ще все попереду, — підбадьорив я хлопця.

— Набридла, знаєш, ця свобода, — зізнався він, коли ми вже були на вулиці. — Ідеш, куди хочеш, робиш — що хочеш, зустрічаєшся — з ким хочеш. Сьогодні — танці, завтра — кіно, післязавтра... До речі, чому б оце й зараз нам по одній-другій не перехилити? З нагоди п'ятниці? Га?

— Серце щось тєє... — сказав я і облизав пересохлі губи.

— Не звертай уваги, — заспокоїв товариш.

І тоді сталося чудо: мої ноги самі задріботіли до близкучих дверей, над якими неоновими літерами палахкотіло слово: «Ресторан».

І той ж міті я почув радісний голос:

— Нарешті, любий!

До мене з розкритими обіймами наближалася моя дружина. Її казково-сині очі чарівно усміхались.

— Ex, — зітхнув мій колега, — якби мене хто так стрічав після роботи! Я ж казав, що у тебе ідеальна дружина! — він заздрісно потиснув мені руку і зник у вуличному натові.

— Я не запізнилася, мілій? — спітала дружина.

— Ти, як завжди, пунктуальна, — похвалив я.

— Все в нормі, любчiku? — поцікавилася вона.

— Звичайно, — відповів я.

— Ну, то давай... — нетерпляче прошепотіла вона і поцілувала мене так палко, наче ми й не були десять років одружені.

— Будь ласка, — сказав я, простираючи їй гаманець із своєю зарплатою. І поцікавився:

— Кишені будеш перевіряти раз?

— Краще вдома, — заспокоїла мене дружина.

Юрій ЦАРИК.

М. Конотоп
Сумської області.

«Прошу зняти з мене сорок мішків, які висять на мені ще з лютого місяця».

(Із заяви).

«За халатне відношення до роботи ветфельдшера Кучера, занести йому двоє поросята».

(З протоколу засідання правління колгоспу).

Надіслав В. ОВЧАР.

с. Березівка
Бершадського району
Вінницької області.

* * *

«Спочатку він хотів мене вдарити сокирою але потім трохи подобрішив і щосили увірвав ціпом».

(З пояснення потерпілого).

Надіслав I. ВЕНГЕР.

* * *

«Вони були жеребцями науки».

(З твору учня 8-го класу).

Надіслав О. ТЕНЩУК.

с. Дядьковичі
Ровенського району
Ровенської області.

* * *

СТРАШНЕ ПЕРСОНАЖІ В ЧУСАКА...

«Сьогодні 25 червня на стадіоні «Дінамо» состоїться футбольний матч: грає духовий оркестр».

Надіслав Д. ПІДЛУСЬКИЙ.

м. Івано-Франківськ.

* * *

«За потопчену у Саньки Грицюк кукурузу не одвічую а сестра тім болі — бо вона була давно потопчена на повал. Про що свідчить не звязаний з алькоголізмом сусід Семен».

(З пояснівальної записки).

«Сьогодні в кіно йдуть вдень чотири танкісти і собака, увечері бродяга з двома серяями».

(З афіші).

«Ми з дружиною живемо 24 годи без місяця і ніхто не сказає, що ми кіт і собака, жили завжди дружно, а самогон почав вносити розвал у сім'ю».

(З виступу на товариському суді).

Надіслав П. ЛЯШЕНКО.

с. Кам'янка
Дворічанського району
на Харківщині.

* * *

«ОГОЛОШЕННЯ»

Калушському райобр'єданню «Сільгосптехніка» терміново потрібні водії автомобілі-холосники 1-го і 2-го класу, а також тесляр та бетонувальник-холосники 3 розряду для відправлення на Камський автозавод строком на 1 рік.

О умовах звертатись в відділ кадрів.

Адміністрація.

Надіслав В. ЛИШУК.

м. Калуш
Івано-Франківської області.

* * *

«Появившись на заводі, новий директор сразу проізвів укрощені штатов. Першим він укротил меня».

(Із скарги).

Надіслав Р. МУЗИКАНТОВ.

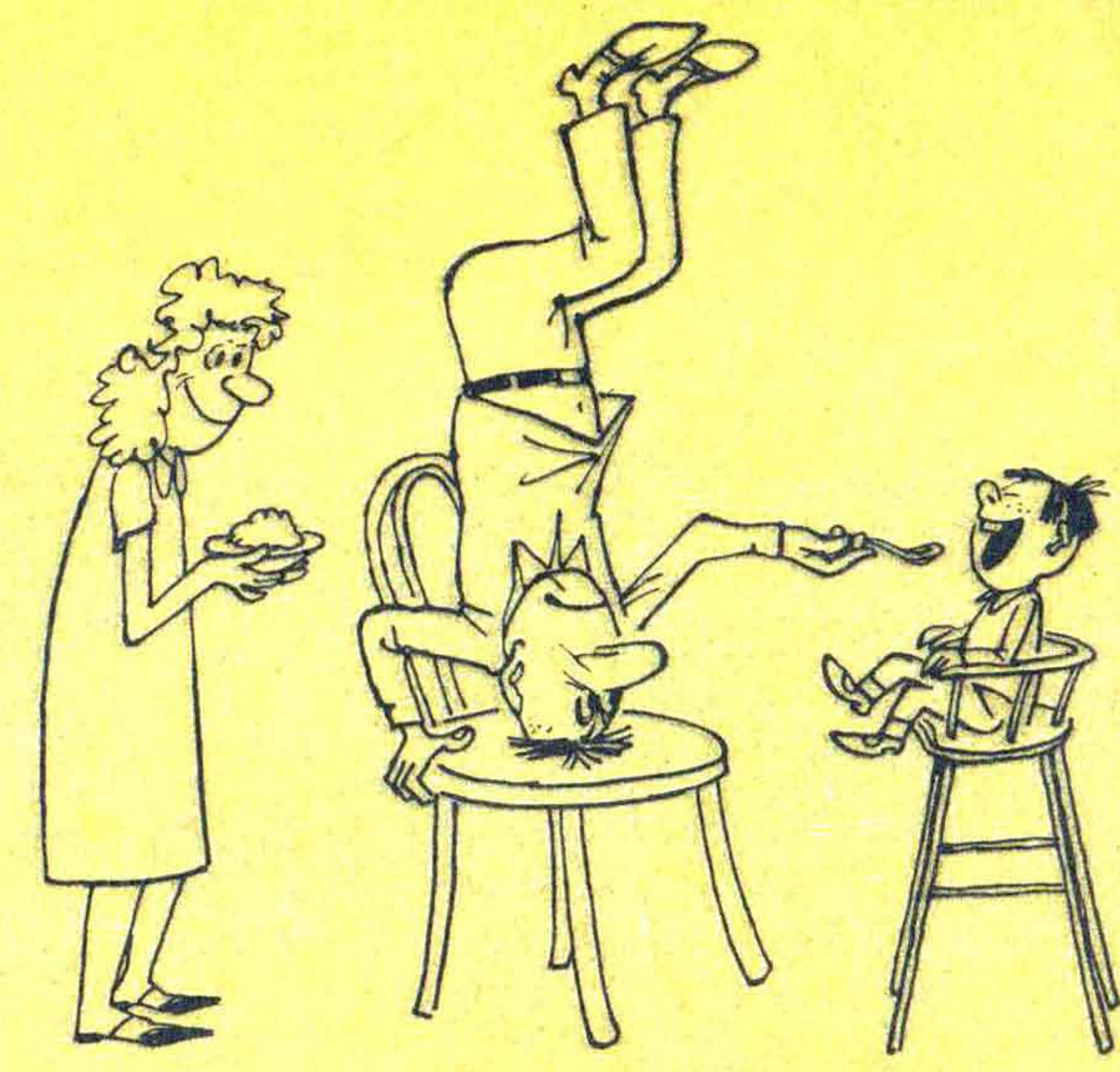
м. Сімферополь.

Мал. О. АЛЬОШИЧЕВА

— Як бачиш, друзі мене не забувають.

Мал. О. АЛЬОШИЧЕВА

— Ще за діда ложечку.

★ Про те, що голова Ямпільської районспоживспілки т. Попадюк два роки обіцяє відкрити у селі Підлісівці господарчий магазин, писалося у листі, опублікованому у № 11 журналу.

Заступник голови Вінницької облспоживспілки т. Трач повідомив, що господарчий магазин у селі вже відкрито.

★ Жителі Гвардійської вулиці (місто Костопіль на Ровенщині) поснаржилися Перцеві на те, що їхня вулиця давно вже потребує впорядкування, а міськрада лише обіцяє зробити це.

Голова виконкому Костопільської ради т. Шевцов повідомив, що для благоустрою вулиці Гвардійської виконком міської Ради виділив 28 тисяч крб. Роботи тут уже розпочато.

★ Жителі села Селецького (Дніпропетровська обл.) у своєму листі

ПЕРЦЕВІ ВІДПОВІДАЮТЬ

до Перця скаржилися на відсутність у них магазину.

З цим листом редакція звернулася до голови виконкому Дніпропетровської ради т. Денишина. Він повідомив, що питання вирішено. Будівництво магазину вже розпочато.

★ «Без щіткоманії» — під такою назвою у «Перці» № 10 було надруковано фейлетон про те, що на Вінницькому м'ясокомбінаті не збирають щетини, яка залишається після забою свиней, а спускають у каналізацію.

Після виступу журналу головний інженер Вінницького м'ясокомбінату тов. Пінчук повідомив, що на комбіната проведено нараду начальників цехів, майстрів та робітників разом із

главними спеціалістами м'ясокомбінату. На нараді було накреслено конкретні заходи для організації збору, обробки щетини та виготовлення з неї щіточних виробів.

Нині комбінат уже приступив до виготовлення щіток для одягу, малярних щіток, тощо.

★ У 1971 році мешканці селища Комиш-Зоря звернулись до Перця з проханням допомогти відремонтувати міст, бо на йхні скарги на Куйбишевському районному не реагували. Редакція у цій справі звернулася до голови Куйбишевського районного комітету КПУ тов. Кусакова, який оперативно відповів, що ремонт буде завершено до 1 вересня 1971 року.

Як виявилось пізніше, районкомом слова свого не дотримав: міст не був відремонтований ні до 1 вересня 1971 року, ні у 1972 році.

Про це мешканці написали вдруге, а Перец виступив з приводу цього (фейлетон «Даруйте на слові», вміщений у № 12 журналу).

Як повідомив заступник голови виконкому Запорізької облради тов. Соломаха, фейлетон було обговорено на засіданні виконкому Куйбишевської ради.

Рішенням виконкому особи, що допустили тяганину, покарані.

Нині проектна документація на будівництво мосту і дороги з твердим покриттям — виготовлена, а також віділено необхідні будівельні матеріали.

Будівництво мосту буде завершено у 1972 році.

Головний редактор
Ф. МАКІВЧУК.

Редакційна колегія: М. БІЛКУН, С. ГЕРАСИМЧУК, В. ЗЕЛІНСЬКИЙ,
О. МИХАЛЕВИЧ, Д. МОЛЯКЕВИЧ, С. ОЛІЙНИК, І. СОЧИВЕЦЬ (відповідальний
секретар), В. ЧЕПІГА.

ВИДАВНИЦТВО
«РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4. Тел. 41-89-12, 41-89-17, 41-89-15. Для телеграм: Київ Перець. Ціна 24 коп. на місяць.

Журнал «Перець» № 20 (894)
(на українському языку).

Виходить двічі на місяць.

Здано до набору 18. IX. 1972 р. Підписано до друку 2. X. 1972 р. БФ 31196.
Папір 70×108½. Фіз.-друк. арк. 2. Умовн.-друк. арк. 2,8. Обл.-вид. арк. 4,54.

Передруковуючи із журналу матеріали, треба обов'язково посилатись на «Перець».

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94. Зам. 04808. Тираж 2 380 000 прим.

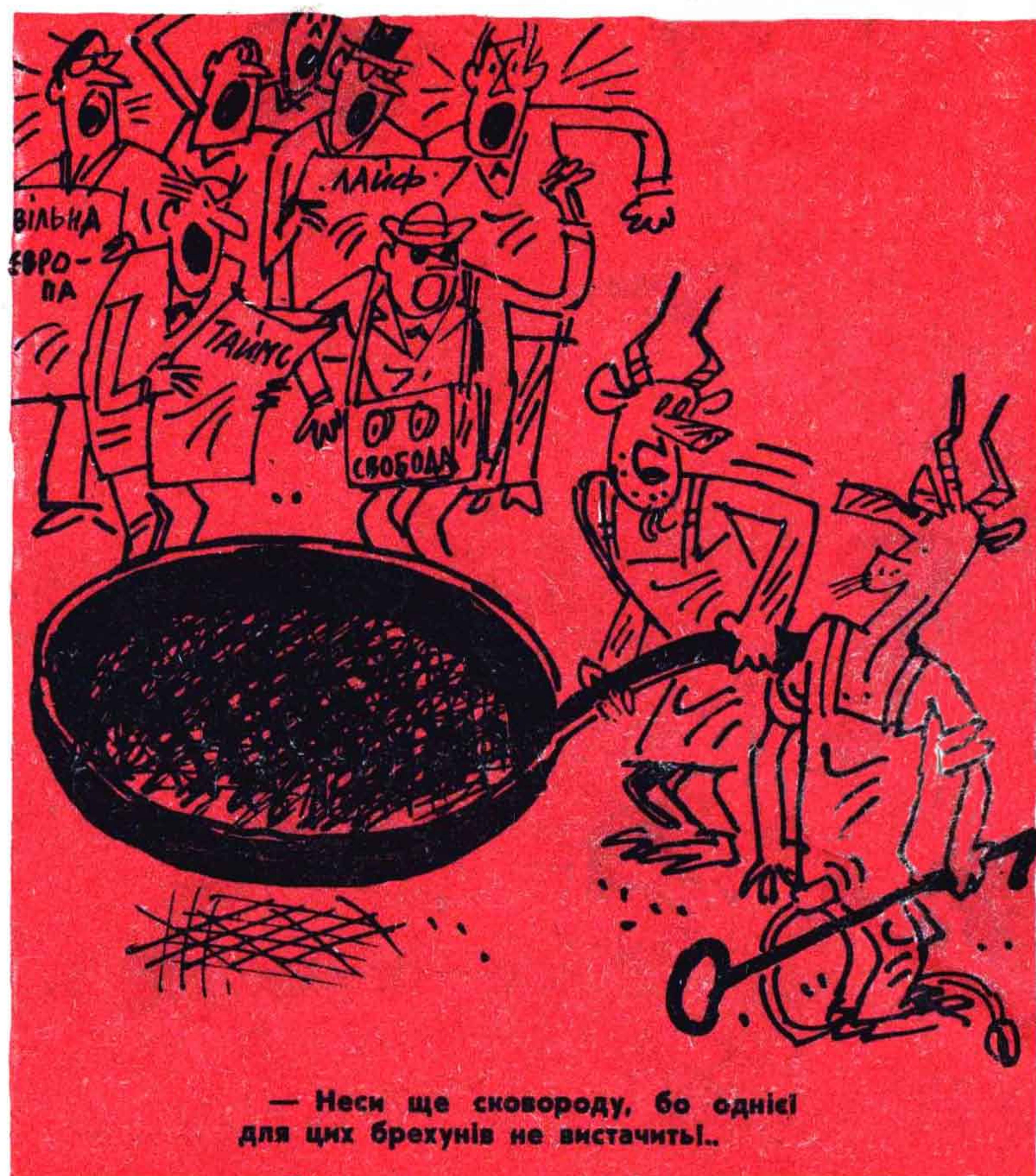
Отсканировал и обработал Александр Лебедев для <http://perec-ua.livejournal.com/>

Без слів.

Запеклий.

— Неси ще сковороду, бо однієї для цих брехунів не вистачить..

— Старий чорт, тільки під янгола
рядиться...

— От, дядечку, мені б такі роги...